

David Hirson LA BÉTE (A vadbarom)

Komédia két felvonásban

Fordította: Bodolay Géza

SZEREPLŐK

A társulat tagjai:

ELOMIRE, a társulat vezetője

BÉJART, a helyettese

MADELEINE BÉJART, Béjart húga

DE BRIE

CATHERINE DE BRIE, De Brie felesége

RENÉ DU PARC

MARQUISE-THERÉSE DU PARC, Du Parc felesége

VALÉRE, egy trubadúr

CONTI HERCEG, a társulat patrónusa

DORINE, szolgálólány

SZOLGÁLÓK

Idő: 1654.

Hely: Pezenas, Conti herceg birtokán, Languedoc, Franciaország.

Megjegyzés: a darabot az abszurditásig komikus stílusban kell játszani, villámgyorsan, a rímek és a jambusok betartásával.

A ruhák XVII. századi vigjátékokból valók.

A párhuzamosan elhangzó sorokat összekapcsolva jelezze.

Mikor párhuzamosan két dialógus hangzik el, úgy összekapcsolva, egymás mellett két oszlopban szerepelnek.

A darab két felvonásban, folyamatosan játszódik.

ELSŐ FELVONÁS

Mielőtt a függöny fölmege, megjelenik Dorine. Végignézi a közönséget, és elmegy. A színészház ebédlőjének mellékszobája: vakítóan fehér berendezés, szék, asztal. A sarokban görög é római szónokok mellszobrai sorakoznak. Elomire beviharzik a szobába, a nyomában Béjart

ELOMIRE: Egy szót se többé - nem hagyom tovább... -

BÉJART: De Elomire...

ELOMIRE: Elég, azt mondtam..

BÉJART Várj!

ELOMIRE: Egy vadbarom!

BÉJART: Psssssszt!

ELOMIRE: (bár suttog, de hangosan)

Gyerünk, hajítsd ki már!!

BÉJART: Ahogy te suttogsz...

ELOMIRE: „Jobb, ha ordibálsz” Mondtátok már. Na, nem bánom, tehát, (Ordít) REMÉLEM, MINDEZT HALLJA ODAÁT!

BÉJART: Te azt hiszed, hogy itt van még esély?

ELOMIRE: Van hát!

BÉJART: De nincs.

ELOMIRE: Hallgass! Aztán beszélj! Patrónusunk, azt mondd, arra vár,

Egy új színészt hozzunk ide, habár;

A társulat szerintem így egész, -

Béjart tiltakozna, de Elomire közbevág

- DE - udvarunkon nem segít az ész,

Ezért meghajlok, nem vitatkozom,

De ezt az egyet már mégsem hagyom:

A színházunkból nem lehet illemhely. (A szomszéd szoba felé mutat)

Hogy ideszarjon ez a barom seggfej?! Nem

vesz rá más, csak mennyei parancs!

Közénk bejöjjön ez a hímribanc!?

Béjart egy iratot vesz elő a kabátujjából

Mi az?

BÉJART Parancs.

ELOMIRE: Te viccelsz?!

BÉJART: Ad contraire:

Elomire zihálva kikapja Béjart kezéből az iratot, és bele fújja az orrát

Imádja Conti Monsieur Valére-t;

Es jóllehet, magad ki nem állod,

A Herceg döntött. Így talán - belátod. -

ELOMIRE: (egy székbe omlik, nyöszörög)

Ó, ISTENEM!! MEGÖLTÖK!!

BÉJART: Akkor is,-

ELOMIRE: DE GYŰLÖLÖM VALÉRT!! -

BÉJART: Tudom: hamis.

Tudom: egy pöcs. - Már párszor mondtad is, -

De ettől tény marad, sajnos, csakis

A Herceg úr tart mindnyájunkat el,

Ezért Valér még többet érdemel:

Nemcsak hogy játszik- nézd -, a helyzet ROSSZABB!

Az irat egyik bekezdésére mutat, Elomire olvassa, nem hisz a szemének

ELOMIRE: „A társulattal új revüt - mi? - hozhat?!”

Nem igaz! Hogy: „kíhozhat!” - Ez már obszcén!

A bőfögeje volt talán a refrén?!

Miközben nagy kortyokban nyeldekelt

Az én boromból, és szavalni mert? - Az

„önimádó” enyhe, gyenge szó, Hogy

megmutassa, mily nyivakoló

Mondatfűzése, minden gesztusa, Mint

egy kislány: „Aranyos kis ruha!”

Ahogy köhécsel, kis kultúrkokott-
Magát idézi:
(*Vékony hangon köhécselve*)
„hogy mondtam - legott?”
Szemével repdes, ormányán szipog, A
saját viccén percekig vihog, -
Nem is beszél, csak köpködi a szót, -
Szájából dől a főzelék - spenót!
Egy vadbarom. Te nem így gondolod?

BÉJART (*kertel*)

Nagylekű. Bókkal nem fukarkodott:
Szívből csodálta új darabodat.
Ha szidta volna, az több nyugtot ad!
Ha valaki az egekig dicsér
Biztos lehetsz: csak *érdekből* beszél.
Valér azt mondja, mit szerinte kell,
Magáról szól, ha rólam énekel:
Dicshimnuszából minden sor kilógott, -
(*Valért utánozza*)
„Ön látta már »A haldokló bohóc«-ot?”
(*Gúnyolva*) „A haldokló bohóc“-át.

BÉJART

Láttam én.

ELOMIRE:

Mikor? Hol?

BÉJART

Brüsszel nagy kultúrhetén.

ELOMIRE:

És? Jó volt?

BÉJART

Tán valami kisregény - (*Fokozatosan
eszébe jut*)

Egy pantomim. Volt benne egy... (*Mint aki maga
sem hisz emlékeinek*)...tehén...

Lila bugyi a tőgyein. -

ELOMIRE: (*metszően*)

DE KÉRLEK!!

(*Térdre veti magát*)

Béjart, nézd! Térden állva arra kérem:

„Segíts, uram! Ez új pokoltól ments meg!

Jó Istenem...”

(*Béjart-hoz*) ...Térdelj! Maradj már veszteg!

Béjart nem vesz róla tudomást

„JÓ ISTENEM...”

(*Elkapja Béjart kabátjának az ujját,
és maga mellé húzza, térdre*)

Nem viccelek, gyөрünk!

„JÓ ISTENEM, KÖNYÖRGÜNK, LÉGY VELÜNK,
E VÁROSODBAN VÉDŐ HERCEGÜNK
KEGYÉBŐL MEGSZÜNT VÁNDORÉLETÜNK
ÉS HÉT SZÍNÉSZED HŰSÉGGEL KITART...”

Ámen.

BÉJART

Mi ámen? Még tovább akart...-

ELOMIRE:

Azt hittem, vége.

BÉJART:

Nem.

ELOMIRE:

(*elege van a színészkedésből*)

Felállhatunk?

ELOMIRE:

„JÓISTENEM...”

BÉJART

Már állok...

ELOMIRE: (*kinyúl, és visszahúzza Béjart-t*)

„HADD IGYUNK

KEGYELMED KELYHIBŐL...”

BÉJART (*megróbál fölállni*)

Gyөрünk!

ELOMIRE:

MARADJ!

BÉJART

Jaj, kérlek, Elomire, nézd meg magad,
Imába mondd újabbban, mi bánt?

ELOMIRE:

Tán átkozódjak? Többet ez sem árt.

BÉJART:

Valóban.

ELOMIRE:

Tessék, mondd, mit válaszolsz?

Azonkívül, hogy: „Sajnos - ez a sors?”

Az majd segít - kösz! -, minden bajt megold, -

Gratulálok! Taps! Éljen a kobold!

Nincs választásunk - értsd meg!

BÉJART

ELOMIRE:

Deprimálsz.

BÉJART

De őszintébb vagyok...

ELOMIRE:

...hogy mit csinálsz?!

Az ily őszinteség hazuggá tesz:

„Itt térdepel a belátó vátesz.”

Bocsásd meg őszintétlenségemet,

Hamis reményem éltet vagy temet;

Merte Valér, vagy hogy hívják - ha jó: A

hányingeremet nincs oly erő,

Mely fékezhetné. Undoromra szó

Nincs szótáramban. Hátborzongató.

Inkább felkötve lógiak a napon...

BÉJART

Egy kissé túlzol, azt hiszem - nagyon.

ELOMIRE:

...forró lúgos vályúban főjek én...

BÉJART

De mért ne próbáljuk meg? Van remény, -

ELOMIRE:

...a csatornában tetvek egyenek...

BÉJART

Lehet, a végén azt mondjuk: remek...

ELOMIRE:

...verjen ragya, bubópestis, halál...

VALÉR: (*belép*)

URAIM! JÉ?! Aki keres, talál!

ELOMIRE: (*összeszorított foggal*)

E hang! Mon Dieu!

VALÉR: (*látván, hogy Elomire térdel*)

Nagy Isten! Mély imában...

BÉJART

Nem, nem, Valér úr, csak jöjjen - vártam.

ELOMIRE: (*átfordítja tekintetét Béjart-ra*)

Vártad ... ?

VALÉR:

Nos - mindönk óvja Ég! MEGÉRTEM:

A jámbor áhitat vágyó szemérem

Készítette önt az asztalunktól el?!

Béjart szóra nyitná a száját

Dicséretet ön méltán érdemel.

Megkönnyebbültem. Már azt hittem én,

Hogy tán miattam szökne meg szegény...

Elomire szóra nyitná a száját

Ne szabadkozzék! MINDÖNK ÓVJA ÉG!

Imánk eloltja lázunkat, ha ég.

Kegyés gyakorlat - gyakran üzöm én is,

Tucat keresztet hánytam már ma - (mégis)

Teámhoz vagy huszát - uzsonna hét -, Az

annyi mint - nem számoltam ki még! -

(*Szipog, zsebkendőt ránt*)

HITBUZGALMUNK A SEMMI LÉGBE SZÁLL,

HA KOMBINÁLGATUNK: MÁS MIT KASZÁL.

(*Kis köhítés, szemöldökrebbenés, önimádó meghajlás*)

Kis szójáték volt... Nem tetszik? Hehe -

Mostan csináltam, úgy vagyok vele: Nem is

tudom, hogy jön ki mind e szó, Az

epigrammok, jó kis csattanó, - Mint

harmatcsepp a nárciszok tövén, Átok? Vagy

áldás? Nem tudom. Nem én. Nem könnyű

hordani e „nagy zsenit”. „ZSENIT”

MONDTAM? Na, bumm. Az Istenit! Szerintem

abszurd ránk mondván e szó - Nekünk

magától jön már. Így való. A költő mondta: a

nagy Ciceró:

„DE BONUM EST...” „DIS BONUM EST...” na jó...

A lényeg az: értik, mit mért akartam,
A buta plebsz bekaphatja, - hhahamham!
Imádom a latint. Látszik? Való?
E téma szakmám. Annak mondható.
Olvastam mindet - mélyen meghatott, -
Cicerónt is...
(*Ideges nyelés*) ...meg mást... huszonhatot..
Idézném mind - soronként még - to a, De
elkalandozok...

ELOMIRE: (*amíg Valér levegőt vesz*)

Mitől? Hova?

VALÉR: De az ebéd! Micsoda kiadás!
Hálátlanság nem szólnom, semmi más!
Elveztem-e vajon?! Nagy durranás? *Hosszú szünet*)
Csak lassan forgasd, akkor jó a nyár .
(*Azt gondolja, megkínozta őket, ujjongó előadásba kezd*)
Barátaim! Csak semmi izgalom:
Ebédjüket remeknek gondolom.
Az ecet ugyan túl savas - sebjaj,
A paszulyon kevéske volt a vaj;
(*A következő sort éneklő*)
Az özgerincen jobb, ha több a saft,
A zöld citrom meg így kevés maradt,
A sárga jobb - legyen soufflé -, ha már! No, nem
számít, a sok beszéd megáll, - Higgyék el: én
imádtam az egész Kis társaságuk. - Az osztott
kenyért, Mit kaptam itt (jó, bár kissé dohos -
Kenyér, de jó). Milyen kis otthonos A társulat!
Bájos, mesés, csodás! Marquise-Therése! Nagy
sztár lesz, em vitás!
Ne, nem... Ezt én tudom! Biztos vagyok!
Ilyen
(*Kezével képzeletbeli melleket forma a mellkasán*)
„tehetség” - énekel, ragyog!
A többi meg - mit mondjak, énnekem
Egy kissé túl (*Teátrális gesztussal*)
teátrális. De nem, - Drágám,
amúgy nincsen leírni szó, Mély
vonzalmam truppjához mily való. Akikkel
eztán - boldog gondolat: Együtt
megoldjuk minden gondjukat Eszünk-
iszunk s a többi: - boldog éj, - Csak
rágondolni is valódi kéj. Na persze, csak
ha akarják - igaz?
Vagy tévedés? Csak mondják meg, a az!
E vén ripacs boldog, s nem is kérdés
Közöttünk már rég szent egyetértés,
Rokon lelkek harmóniája dúl! Minden
sorom termő talajra hull: Jó éreznem,
hogy nincs konfúzió, Ha kiröppentek
egy allúziót. Művelt füleknek adekvát a
szó, A bölcs idézetek, a...
(*Ideges nyelés*) ..Ciceró...
Meg a... ilyesmi,
(*Magára mutat*) művelt társaság
De elkalandozok! (*Arcon legyinti saját magát*)
Na! Marhaság!
(*Magának*)
„POFA BE! POFA BE! HAGYJ SZÓL I MÁST!”
(*Két gyors ütéssel befogja a saját száját; majd képte-
len lévén egy másodpercnél tovább visszatartani ma-
gát, tovább nyomja a szöveget*) A hallgatásban az
integritás! Na, ezt elmondtam Párizsban, de h:

Európában mindenütt megárt
A sok beszéd, minek sok az alja, - Rémes,
rémes, RÉMESS! Aki hallja, Megörül. En
minden kis mondatom Befejezem. S ha félbe is
hagyom, Mert emberek vagyunk, megesik ez, -
Ha naiv lelkesedés környekez,
Beszédkényszerrohamot indukál, A szám nem
is beszél, csak úgy kakál! Locsog-fecseg... el
sem hiszik, hogyan... (Mint most is itt. Mi?
Rám jött egy roham?! NEM! NEM! NE
FÉLJENEK! CSAK TRÉFA EZ!

Bizony, van úgy: lejár a rossz lemez, -
Valójában még bűnösebb vagyok:
Olykor „lezárt ajakkal” hallgatók, Bár
EN vagyok a témában szakértő, A
néma gögbe burkolódzva, kérdő Jeges-
derűs mosollyal metszek át Mások
folytatta ócska kis vitát. Úgy, mintha -
értik - bölcs évezredek Mindentudását,
mit úgy élvezek, Agyam kótáblájára
vésve én

Az illetéktelentől védéném.
Pedig soha nem állítok ilyet!
Hogy is tehetném: tiszta örület;
Csak mások ontják rám a sok babért,
Kis teljesítmény - szinte semmiért,
Viszont nagy az önkritikám: hajaj, -
Több ezren mondták: ez velem a baj!
(*Mérlegeli ezt a gyöngyszemet*)
Ez marha jó: hogy: „...ez velem a baj!”
„Több ezren mondták, ez velem a baj!”
(*Szónokias lendülettel*)
„AZ ÖNKRITIKÁM TÚL NAGY VOLNA? - JAJ,
TÖBB EZREN MONDTÁK: EZ VELEM A BAJ!”
(*A gyöngyszem páratlan! Mennydörgés*)
Ez már NAGYON zsenigyanús, igaz? Ha
volna... (*Körülnéz, kereső szemmel*)

...!GEN! VAN! Papír! Az az! (*Odaront*)

Rém hálás lennék... ugye megbocsát? Nincs már
idő, villám hasítja át Az agyvelőm! Hogy is
mondtam? Legott?

(*Mig gondolkozik, hajtó kézgesztust tesz Elomire és
Béjart felé*)

(Csak beszéljenek... közben, hallgatom, - Egy má-
sodperc csak.) Mindjárt kész leszek! (*Lekörmöli*)
Ez az. „Több ezren...” Tiszta élvezet!
Gyorsan! Ha itt az inspiráció, Hadd
lássa jövő generáció;

Ha másképp tennék, én úgy gondolom,
A felelőségünk ütnék agyon,
Mit ránk a sors kirótt (hisz nem mi kértük)
...Mi az? (*Két-két ujjával idézőjelet mintáz*)
...a „műzsa”...a „poéta-létünk...”

Ezt most nyersen, görögből fordítom, De
minden nyelv kevés, elmondhatom.
Mégfoghatatlan csúcsok ostromán
Nálam sokkal nagyobb írók talán...
(Jó, nem „nagyobbak” - „mások” -, így oké?)

Hajuk cibálva, mint egy rossz zsöké
Nyargalnak nyelven: adna némi jelt
Az Isten szikrájával megfejtelt
„Talentum”-ból. Mi az? A sugallat?
Talán. Otromba szó ez is. Caplat A
tény után. Engem csak feldühít A
nyelvi pongyola. Szépség üdit:

Hiába, na, kicseng az iskola
E két szavamból is: „CSODÁK HONA.”
Fenségesebb ez... a görögöknél!
Ó, VULGÁRIS PIMASZ! KI MIT BÖKTÉL?!
EZ MÁR GYALÁZAT! VÁGJANAK NYAKON!
Ó, ÜSS, CSAK ÜSS! RÁSZOLGÁLTAM NAGYON!
Ó, hólyag, ÉN - egy ócska kis buzi,
Dumálok itt, mint egy - karthauzi!
Az istenikhez hasonlítgatom
A szövegem. - S nem ez a fő bajom!
Na, mert ha jobb talán - de akkor is
Mért nem hagyom, hogy szóljon maga is?!
Azért remélem: indiszkrécióm
Nem rontja elnyert jó impresszióm.
A lelkem úgy megkönnyebbült, nahát!
Ezt tisztáztuk, hurrá, az angyalát!
Így visszatérnek főtémánk felé,
Bevezetésem ennyi volt. Elég
Talán. De most, ha RÖVIDEN, AZAZ: *(Szünet.*
Elfelejtette. Majd ostoba öngúnynal) VALAHOL
NEM! NE TUDD MEG! EZ NEM AZ! NEM,
TÉNYLEG, NÉHA SZENILIS VAGYOK! AZ
AGYVIZEM NAGY GŐZZEL PÁROLOG!
HIÁBA TESZ BÖLCSEBBÉ AZ IDŐ... AZ
ESZEM MEG LEBOMLIK, RÉMITŐ!
CSAK ŪR, CSAK ŪR VAN KÉT FÜLEM KÖZÖTT!
(Hangot vált) Amnéziám az ágyba kötözött
Algériában egyszer a napon, -
Ki nem *fehér* - *fekete* ott, bizony!
No, de ez más mese...
(Legyint) ...egy másikéj.)
Decemberi, júliusi ünnepély...
Júniusi volt?... Hülye vagyok egészen!
(Mindkét felet eljártssza)
MIÓTA AMNÉZIÁS? - NEM EMLÉKSZEM.
(Rázkódva nevet) A komikusi vénám, hát hiába!
Mindjárt fölírom - ez se vesszen kárba! Mit is
mondtam... előbb... a felejtésről? JÉZUSKÁM!
ELFELEDTEM! Máris: ÉLBŐL! *(Öklét az égre*
rázza)
NA! VISSZA! VISSZA! KÍNLÓDÓ POÉN!
TE DÖG! TE DURVA! AGYONÜTLEK ÉN!
ÉN SZÜLTELEK, S MOST ITTHAGYSZ, KIS SZAROS!!
(Mentegetődzve) Ez mostanában már mindennapos.
Ordítani, sikítani tudok!
Most *tényleg* látnak, úgy, *ahogy* vagyok.
(Hirtelen eszébe jut)
AMNÉZIA ALGÉRIÁBA!...
(Csalódottan) ...Nem;
Na, mindegy. Rögton új poén jövend;
Ez van. Bezony. Na, hol tartottam? ... Ó, -
Igen. Pucéran láttak. Mondható:
Szemölcseim kitérve - rossz manír
S bár jól tudom, hogy erre is van ír: A
képmutató, folttalan tökély -
Nem én vagyok! De nem bizony, nem ÉN!
(Elutasító csuklómozdulattal)
HAZUGSÁGOD MASNÁL KERESSED, EMBER;
AZ IGAZSÁG, CSAK IGAZSÁG A TENDER!
(Felderengő felismeréssel)
Halottsápadtak mindketten... Nagy ég!
Őszinteségem túlzó volt? ... De mért? *(Rájön)*
AZ ECET! PERSZE! AZ ECET! BAROM! Ó,
HOGY TEHETTEM? Szégyellem nagyon!
(Legjobb arcát veszi föl)
Nézzék, én ... bírom... a savas... ecet...
Engem valóban...

(Kirobban) ...FINGAT!!! Ó!!! NESZE!
HAZUDNI NEM TUDOK! EZ BORZALOM!
Érzéseik kímélném én - zokon Ne vegyék
tőlem. Képességem vézna, - Miért
hazudnék: nincsen az a pénz ma. Jobb sülni
nap tüzeben az igaz Kritikának, mint
elrohadni az
Aszott, belterjes talpnyalogatásban! Hallották?
Látom! - Nagy csodálkozás van...
Ékesszólásom új hulláma ez!
Engedjék meghajolnom, tán tegez- *(Meghajol)*
Ódhetnének? Jaj, de drágák, köszönöm;
Megmondta már Cicero is, öröm: „A tapsnak
párja nincs, ” ... Ja! Ez nem az! Tudod, a
másik... *híres,*
(Feldühödve) 0, ne assz! TUDOD...
MIKOR A KÉT... DERÉK NEMES...
(Kétségbeesett szünet után)
Oly híres, idézném - nem érdemes. A
lényeg az, ha humorom leбір
Egy oly nagy embert, mint Te, ELOMIRE,
(Meghajol felé)
Ha helybenhagyja sziporkáim, én
Elájulok... *(Egy székbe huppan)*
...hordágyat hozz, csibém!
Valóban. Nem színészet. Mint a villám:
Eltompul mind a fény, reszket pupillám, A
térdem ing, a körmöm is fehér, Kipurcanok.
Jó éjt, világ, jó éjt... *(Szünet)* Totálkáros
vagyok most, esküszöm. VALAKI HÉ!
ÖRÖMBEN AZ ŪRÖM? Azt gondolod, túl
drámai vagyok? Az eksztázistól így
kitikkadok. *(Nagy hirtelen széles ébredést*
produkál) De mi okozza ezt? Te sem
tudod? Egy gibraltári misztikus adott
Valami választ: csúcs-energiám
A Bak, Oroszlán, Ikrek és talán
A Szüz - Szaturnusz holdszarv-terpeszén -,
Na, jó. De mért alélok? Kérdem én. Na, erről
gőze sincs! Jó átverés! A pénzed elmegy,
minta hasmenés! Korunk nem hisz már ócska
babonáknak, - *(Egy pár dolgot kivéve: tarokk-*
kártya, A látók, víziók, a szellemek, -
Mindez szerintem az ūrben lebeg:
Előérzet, numerológia,
Fétisbabák, az ősi mágia -
Ez utóbbi nyilvánvalón igaz...) De
minden asztrológus alja gaz!
Tudományuk csak elmetöltelék,
Mit pénzen vesznek félhülyék s hülyék...
(Pofon legyinti magát, egy vízió hasít belé)
NOS, VÍZIÓKRÓL SZÓLTUNK! CSITT! VAN EGY!
(Félig lehunytt szemmel leírja vízióját)
Egy téren állunk, és a város: Gent.
(Úgy vélem, Gent, olyan Gent,
„Mondjuk, legyen Gent” hangsúllyal)
mintha: Gent.)
Zászló a szélben - még ne mondj igent,
Vörös felirat rajta - mit jelent? -:
AUGUSTE VALÉRE és ÉLOMIRE urak
Bemutatják ma új darabjukat,
REGÉNYROMÁNC, a címe is csoda:
(Megpróbálja kitalálni)
VALAMI... VALAMI... „Gent városa”.
(Türelmetlen diadalujjongással)

(Hát *mondom* én, hogy Gent.) És ott tolong
Szép Flandriának krémje, mint bolond!
(*Szünetet tart, hogy kiélvezze*)
E vízió (mely glóriát ígér,
Ahogy a varrás mentén összeér
Két szép anyag, ha Isten összevarr a, -
Tehetségünk a földet betakarja).
Képzeldés csupán? Jósolt jövő? Ki
mondja meg? - Ne szólj! A jötevő
Sors majd helyettünk mindent meghatároz!
NYOLCÉVES VOLTAM, s a szájatát áros,
Zürich, hol mondtam ezt, majd összedől:
Koraérett? FENOMENÁLIS! NŐTT Az
irigység, mit ez kiprovokált, (*Kezét
összedörzsöli*)
Sok kis barátom végül mind utált,
Tanárom meg szerelmes lett belém;
Tüzes szavam úgy itta már szegén,
Hogy megsajnáltam: amért úgy imád,
Kemény legény voltam, tudod, náhát Ne
nézzenek rám, én nem kezdtem el!
(*Növekvő vehemenciával, nyilvánvalóan
egy régi tárgyalást élve újra át*)
Tanár helyett vádat reám emel!?!?
CSAK AZT CSINÁLTAM, AMIT KÉR - KAPOTT!
(*Teljes átéléssel*)
HAZUGSÁG! ÉN NEM NYÚLTAM L ! - ADOTT!
(*Gyorsan összeszedi magát*)
Nagy ég! Az egész újra visszajött!
Bocsánat... most tán kissé túlfűtött ...
A... SORS! ...ez az... úrnője nagy bolond:
Minden percünk vezérli - semmi gond. A
síron túlmutat: nem is vitás;
Bátrak miért legyünk? - A sors hibás! Jók?
Tisztességesek? Iparkodók? (*Iskolamesteri
szünet. „Na, látom a kezeket?”*) Mi ez? Ki felel
hát? Csak bámulók? Nekem ne mondd: sosem
jutott eszedbe!? Csak máskálzs föl s alá az
életedbe? A lét kérdései alapvetők!
A filozófia a nagymenők
Legfontosabb tudása. Nem tudod?
Na ezt nem hittem volna. Eljutok
Olyan körbe, hol erre nincs igény..
(*A tévedő családokzik szegény!*)
Meggokkáztatva: nagyképű vagyok,
De pár művet mégis felsorolok:
Hízalhatod tudásod -
(*Úgy fejezi be, mintha rátalált volna a tökéletes meta-
forára, nincs tudatában a képzavaros önellentmon-
dásnak*)

- foltjait.

Az én eszem is ez kupálta ki.
A bőrkötésű drága klasszikus
Hónunk alá becsapva praktikus,
Az illatát is érzem...
(*Ujját az orra alá dugja*) ...ó, igen!
Bocsánat, már az emlék mind ilyen.
Feltétlenül javasolom... olvasásra...
A nagy szerzőt, ki, *lám*, nem volt hatással, -
Alapköve az ókori tudásnak,
(Ismerni kéne minden iskolásnak,
A tantervekből nem maradt ki még:) A
neve... persze... úgy kezdődik: E...
Nagyon híres - nehogy segíts! Tud 'im!
E-vel kezdődik, E-vel; É-U-Ó.
É-vel kezdődik, É-vel.

(*Kis szünet*)   Vagy tán Dé?
(*Elhessegeti a homályt*)
Nem. É. Az É. Biztos, hogy É.
(*Újabb homály*)   Vagy Pé?
Lehetne Pé. (*Kis szünet*)
Vagy eM.

(*Most végre megvan!*) AZ eM! AZ eM!!
(*Elszontyolodik*) Úgy ismerem, akár a tenyerem.
Megdöböntő, ez már valóban aggaszt: Ő írta a...
sajátossága... - BOMBASZT, GYERŰNK! NE
MAR! Ne hagyjatok a bajban! Mit álltok, minta
süketnéma kappan!?! Mindenki ismeri. Világhírű!
A filozófiája nagyszerű.
Fölfordította, mi rég tudható:
A valóság valójában való,
Való valóban nem neki való...
(*Zavartan bandzsit, majd összefoglalja*)
Akárhogy is van, érted - MARHA JÓ! Es
azt ne hidd, nem látom én az űrt; Mégis
nagyon klassz: áthágták a zúrt A
lelkeinkben okozott zavarral.
(Még díjat is nyert... Es milyen nagy garral.)
De mit számít a díj? HÍRNÉV a fő!
Nagy emberek neve... - hogy is? ... Menő...
Sosem felejtik el: a DÍJ adott!
A név az él tovább, más meg halott!
Túlél éhséget és járványt, aszályt: Ezt
jobban vágyjuk, mint a kuplerájt. (*Mély
lélegzet, az összefoglalás jele*)
Akármint van, jól elbeszélgettünk!
Nem fárasztott nagyon? Engem? Legyünk
Hát őszinték: LEGYENGTETT!! De hát
Találkoztunk - és rögtön két barát,
(*Játékosan bokszolódik*)
Testvér! Evődtünk, kissé játszadoztunk,
Kis pletyka, volt vihanc, a nézőpontunk
Kicsérélhettük itt, és semmi gond, Volt
hegy, lapály, és volt közötté domb,
Nevetgáltunk sokat, meg sírtam is,
Átláttam rajtatok, te kis hamis,
Titkot cseréltünk, és volt okkult próza,
Lehullt az álarc, tetszett egymás póza!
Büszkén kiálltunk: „Igen, én vagyok!”
Ártatlanul, akár az angyalok,
Elmondtuk mindent, „tán még többet is”,
Komolyak voltunk, és mégis muris, Minden
szavunk hogy hívja másikat: Átdumcsikáztuk
itt az éjszakát,
Az én számomra már nyilvánvaló A
partnerségünk ösöktől való,
Közös szerelmünk mindenképp a szóhoz,
A vonzódásunk minden széphez, jóhoz.
Nekem ez új - ó, új e régi nóta,
Ó, ismerős az időhajnal óta!
(*Mérlegeli a gyöngyszemet*)
Na ez csinos: „...az időhajnal óta”
(*Szónoki lendülettel*)
Ó, ISMERŐS AZ IDŐHAJNAL ÓTA!”
(*Összezsapja a tenyerét; jön a konklúzió*)
Nos hát! Csak ennyit vágytam *mondani*.
Vacsorátok köszönve szólani,
(*Akárha tojásokon járna, mintha először mondaná*) Mit
nem rontott el más, csak az ecet, (*Csöngtetést hall*) De
ezt már mondtam. Többször is. Lehet. Fejem
felhőben; rá se rántsatok!
Az éterivel gyakran társalog,

Előfordulhat: él a gondolat,
Mit idejében nem töröl az agy, Igy
visszatérve körbejár s forog, Akár
a föld. Ez érthető dolog.
Tán míg beszélünk, gondolatban én Jobb
társaságban szívok oxigént. Konvenciónk itt
tart még, ám - lehet - Nem kapjátok meg a
figyelmemet... De téged ez nem érinthet,
barátom, Mert ezt azért magamtól is
belátom, - Hogy is nézhetnék én le egy nagy
embert?! *A tömeg-embert* értem itt, ki nem
mert Túllépi törpeségén, és imád; Unom,
de hogy unom a sok dumát, Ahogy
nyaliznak, ócska kis szöveg! Szemem
jojózik, tiszta szédület, En majd elalszom,
ahogy hallgatom, Szántóföldjük szőlője hogy
vayon. Mosolygok csak bólintva, s közbe
már Az agytekervényem rég messze jár.
Tömöttebb, mint egy római aréna
Műveltségem! Megóv, ha rossza téma!
Tudom például (jó nagy mázli ez) A Mózes
könyveit, mint nagylemezt! Hihetetlen? *Való!*
Tessék, figyelj: A Genezistől végig így ível;
A szentírást idézem hát - KÍVÜLRŐL!!:
„KEZDET BEN MEGTEREMTÉ...”
(Bandzsít, megpróbál emlékezni többre)
...így ...előlről;

(Rögtön túl is lépi)

Aztán tovább, míg meghal végül Mózes.
Szupermutatvány megtanulni? 0, yes?!
Ugyan, dehogy. *Olyan ez - jó, akad... (Magának)*
De elkalandozok! FOGD MAR MAGAD,
VISSZÁBB, TE VADBAROM - HAGYD SZÓLNI ŐKET, -
Édes fiúkat-tőled szenvedőket! *(Drámaian kinyújtott*
zsebkendővel) Tessék! Üss! Üss! E kendővel! Tudom,
Extrémnek tűnik ez a buzgalom, Súlyos veszély
leselkedik! Hagyom; Már ütnek is a kitérők agyon!
Szónoklatomnak nagy proporciói A
ditirambus örvény-stációi!
Spóroljátok meg hát e poklokat!
Üss meg!

*(Zsebkendőjét a szájához rántja, majd elkapja, elég
hosszú időre ahhoz, hogy a sort befejezhesse; folya-
matosan ezt teszi, míg a zsebkendővel köröz)*

CSAK ÜSS! KÖTÖZZ MEG! ÉS HARAPJ!

ZABLÁT A SZÁMBA! HÚZD! KORBÁCCSAL IS!
ALÁZZ MEG! OSTORRAL! BOTOT! GUMIST!
GYALÁZZ! UGATTASS! HORDASS SZŐRCSUHÁT,
HADD NYALJAK PADLÓT! LÁBACSKÁD NYOMÁT!
De közben verj, üss, *mindvégig* csak üss; Ez jó,
ugye? Egészséges, derűs Kúrája ez a
dominanciámnak.

Totális undort érzek, szinte hánytát,
(Akármilyen disztíngvált, szép legény)
Ha mást se mond, csak: „ÉN ÉN ÉN ÉN ÉN”!
ÉN sokkal inkább érdeklődöm mások
Szövege iránt, bármily „nyavalyások”, Kukkot
se szólok, hónapszám akár, Mert jól tudom,
hogy hol van a határ. Más rétegek
sokféleségét szívom Magamba. EN az alsóbb
osztályt bírom! S e figyelem, én aztán
mondhatom:

Fölér húsz évvel is a Sorbonne-on! A
kispolgárok röffenése
„Stupid bölcsességük” fejezi ki.
De senki nem figyel már - félek én,
Ha meghalok, eltűnik a remény,
Műelvezetünk végleg elveszett,
Mert én se vagyok szent, megértheted,
Ki *mindig* hallgat. Mindig? Nem, valóban! Ember
vagyok! Ha megvágysz, vérzek! - Jól van!
Halandóként csak annyit érek el: Túl érzékeny
vagyok (így ingerel), Ha NÉHA érzem, *tán* a
társalgáson, Uralkodóvá válik akarásom.
Ha tovább semmi értelmét nem látom, A
mondatom olyankor félbevágom... (Még
akkor is, ha az nyilvánvaló: Belőlem is
dőlhetne úgy a szó, Mint bárki másból.
Érvényes csak az, mit én beszélnék.
Sajnos így igaz.) Olykor logika nélkül
megteszem, Habár eszem helyén van
teljesen. Ne higgyétek tehát, hogy itt a
téboly, Ha én megállok is...
(Kimerevedik, folytatja) ...esetleg mégoly
Értelmetlen helyen, megvonva szót, A
nézőim fülét leragasztót
Kimerevitem így... *(Kimerevedik, folytatja)*
...Tessék. Vagy más:
A tiszteletparancsoló tudást, Amint vitázunk
fönn a színpadon, Egyszerre csak...
(Kimerevedik, folytatja)
...lazán félben hagyom!
Szokatlan tréfa, mi? *N'est-ce pas?* De kell!
Ha gondoljátok, s tényleg érdekel:
Kérdezzétek rajongóim hadát,
Hogy élvezik... *(Kimerevedik, folytatja)*
...ha hirtelen bevág!

(Önimádó hahota)

Szerintem *undorító*; tudja ég;
Mások csodálják, nyögnek: még! Na, még!
Es élvezik, ha látják! MONDD, MIÉRT?!

En meg nem mondhatom... tőlem ne kérdd!
Akárhogy is a GEG, a GEG - pecek! Figyeld,
hogy működik, milyen remek! Teszi a dolgát,
és nincs több baki. Meg fogsz lepődni. VOILÁ!
*(Egy pecket kap elő, a szájába tömi, aztán folytatja, félig
hallhatóan)*

Na?! Mi?!

Civilizáltabb így az életünk!!
A szám betömvé: megkönnyebbülünk! Bimbóba
fojtva én - így visszatér Rivaldafénybe drága
Elomér. Beszélj, barátom! Vágyom hallani:
Miként vágyod neved megosztani, Csodás
neved, mi messze többet ér, Melyhez méltatlan
egy AUGUST VALÉR! Szólalj meg hát - mert
mindent szét dumálok:
(Kiveszi a pecket)
Tessék, lélegzet-visszafojtva állok.

*Valér visszagyömszőli a pecket a szájába, teátrális pózt vesz föl, és
sötét. A fény vissza. Csönd. Eltelik némi idő. Elomire és Bójart a
megfagyott Valér körül kering, megpróbálják megérinteni, majd
visszarántják ujjukat. Végül Elomire közvetlenül szembeáll vele*

BÉJART.

Azt gondolod, beteg?

ELMIRE: Igen. Nagyon.
 BÉJART Akkor talán...
 ELOMIRE: De! Nem!
 Ez alkalom. - Most szóljunk, míg lehet!
 MONSIEUR VALÉRE, ön ember - meglehet,
 Szavak szerelmese, igaz rajongó...
 VALÉR: Ily átlátszó vagyok!?
 ELOMIRE: Igen.
 VALÉR: Nagyon jó!
 Szupertehetség szám. - „Aranyló szóm” - van,
 Valójában hülye vagyok...
 BÉJART Valóban.
 ELOMIRE: Valóban.
 VALÉR: (meghajol)
 Köszönöm szépen...
 ELOMIRE: Nos, világos az
 A drága nyelve önnek - fő vigasz...
 VALÉR: Kevés! Kevés! Drágánál több nekem!
 A mondattan moralitás legyen -
 Törvényeit megszegni nem hagyom,
 Átok reá, ki eltér! Úgy bizony! A dikció
 viszont inkább szabad: Esztétaként
 mondom: csináld magad! Metaforáink
 csúcса erre tart:
 Mondom: „kagyló-főveny”; mondod te: „part”.
 Szemantikánk pedig... (lássuk... tehát...
 Ellőttem már morált, esztétikát...) Szemantikánk
 az olyan, mint az... ÚSZÁS! Nem jó! A
 FRANCBA! FRANC! Ez hátba szúrás,
 Azt hittem, szépen összeáll! DOMMAGE!
 Na... Vissza hát, mi volta persziflázs...
 (Mély lélegzet, szemek keresztbe) Hol tartottunk...?
 A nyelv.
 ELOMIRE: Fő szenvedélyem!
 VALÉR: De...
 ELOMIRE: Semmi de! Enélkül nincsen éje!
 VALÉR: A verbobók oly őszik, látja vak!
 ELOMIRE: A verbobók?
 VALÉR: Igen.
 ELOMIRE: Mi az?
 VALÉR: „Szavak.” Ez a szavam a
 szóra.
 ELOMIRE: Mért?
 VALÉR: A szó
 Nekem túl száraz. „VERBOBÓ” a jó Elevenebb,
 cuki. Mondd: „VERBOBÓ”!! GYERÜNK,
 MINDENKI!
 BÉJART Verbobó.
 ELOMIRE: Kus!
 VALÉR: JÓÓÓ!
 ELOMIRE: Szavakat is csinál?
 VALÉR: Ja. Bűn talán?
 ELOMIRE: De nem lehet...!
 VALÉR: De csak evés
 után Például... (Körbenéz a
 szobában)
 „...SZÉK”: fakó, otromba szó!
 Használja bátran minden lóbaszó.
 „FRANCESCA” - mondom én e szí helyett;
 Vagy ott az „ASZTAL” - ez is rég letelt.
 Mondhatnók: „escritoire” - túl hab es, A
 „deszka-forma-lapja” - modoros A
 „CARABOOMBA...” mondom én tehát, E
 szóm az „ASZTAL”-t szépen váltja át.

Valér, demonstrálva, fogja a tollszárat, és a szavakat a falra körmöli,
 mintha csak táblára írná; Elomire és Béjart döbbenet és hitetlenül
 bámulja

„FRANCESCA CARABOOMBA” - mily találó!
 Kifejezőerőmet ontja áldó
 Kis verbobóim tiszta, szép sora,
 Ragyogva jön sok régi, mostoha,
 Avitt fonéma, anyanyelv helyén -
 Ha tán más mondja, én sem érteném...
 ELOMIRE: Monsieur Valér: rühellek közbevágni...
 VALÉR: Ezt ismerem...
 ELOMIRE: Túl nyers leszek, de bármi Áron
 szeretném most elmondani:
 Tudjuk, ön képességeit, amit
 Csillogtatott - csillogtat itt - körben -
 Talán ha máshol... szín játszó körben... BÉJART:
 Alternatív...
 ELOMIRE: Ez az! ALTERNATÍV,
 Hol sok barát minden tetszést kivív,
 Mely messze többet ér, mint itt, ha nálunk... VALÉR:
 (figyelme átkalandozott Béjart púpos hátára, melyet először vesz
 észre; Béjart-nak)
 Mi az, púpos?
 BÉJART Igen.
 VALÉR: NAHÁT, A HÁTUNK!? Ez undorító! Látni
 sem bírom!
 Udvariasabban már nem tudom!
 (Hangosan beszél Béjart-hoz, mintha az süket lenne)
 ÉN HÁNYOK ETTŐL; ÉRTI TÁN - REMÉLEM!
 (Megvizsgálja a púpot)
 Talán ha megfoghatnám mégis, kérem, -
 Szerencsét hoz -
 Amint Valér kinyújtja kezét, hogy megérintse a púpot, Béjart undorodva
 elhúzza
 - na, jó, nem bánom, JÓ!
 Az érzékenységünk ma túlfolyó!
 ELOMIRE: HALLOTTA, MIT BESZÉLTEM?
 VALÉR: ÉN NEM TUDTAM!! Ebéd közben görnyedt - csak
 ettem, untam: Azt hittem, rossz szokás - a nyomorék,
 Attól, hogy torzalak, a gyomor ép -
 Még mit merészell?
 BÉJART. Jó! Ezen kifekszik...
 VALÉR: (Próbál még egy púpot elképzelni a másik oldalra)
 Kár, hogy csak egy van. Mindegy, így is tetszik!
 Padlót fogtam. Na és? Nem erre vágytok? Hiába
 nézlek színpadon - ha látok
 Akármít ott - az más. De így: a képből,-...
 Idő előtt kirángatták a méhből!
 Kérdés: miért?
 BÉJART: Nem tudom, mit mondjak...
 VALÉR: (Elomire-hez fordul a revelációval)
 PÚPOS A HŐSE MIND A DARABODNAK!
 ELOMIRE: Monsieur Valére...!
 VALÉR: Naná! Hát persze, hogy! (Béjart-hoz fordul) Ezért nem
 vettem észre, mint ahogy Idáig mind a szerepekben
 még
 A nyomorékság játszva volt. Derék
 Elomírünk amit bírt, összeírt:
 Mankós kódist, púpos manót, fakírt!
 Ez ŐRÜLT...!
 BÉJART Értsd: IGAZ...!
 VALÉR: Ez ELMEBAJ...!
 BÉJART IGAZ!!
 VALÉR: Ez ELMEBAJ!
 BÉJART IGAZ!!
 VALÉR: Sebaj, --
 ELOMIRE: ELÉG! ELÉG! ELÉG VOLT!
 VALÉR: ÍGY IGAZ!!

(Szünet) Mi volt elég?
ELOMIRE: ...BELŐLED!
VALÉR: Hogy mi az?
ELOMIRE: BELŐLED! MONDOM, UGYE, SEMMI KÉTSÉG!
VALÉR: Hallom, drágám, ne ordíts, jaj, de rémség...
ELOMIRE: De ordítok, - s meg is mondom, miért:
Hallgattam önt, míg itt ..."beszédikélt", - Egy
évszázadnak tűnt ez a pokolban, - Elég
megismerhetni Önt, vagy jobban Mondván:
elég a vágyhoz, hogy ne lássam...!
VALÉR: Ott hagytuk el...
ELOMIRE: Igen. E szófosásban, -
Közönséges nyelvünkön szólok hát:
Ne légy hülye...
BÉJART: BESZÉLEK! JÓ?! NAHÁT.
ELOMIRE: IRAT!
BÉJART: TUDOM!
ELOMIRE: AKKOR HAGYD ABBA, JÓ?!
BÉJART: (Jaj, Istenem, minő konfúzió!)
VALÉR: A KEZÜNK KÖTVE!!
BÉJART: AZ ENYÉM NEM! NÉZD!!
ELOMIRE: FOGD MEG, HAJÍTSD KI, TESSÉK! MERRE MÉSZ?!
BÉJART: MEG IS TESZEM!!
ELOMIRE: HA TÉNYLEG - VÉGE VAN!!
BÉJART: A Herceg írt. Nem érted? És le van
Szögezve. En most nem reszkírozom
Mindazt, mit már elértünk.
ELOMIRE: Félsz. Bizony!
BÉJART: Csak ÓVATOS vagyok!
ELOMIRE: Az annál ROSSZABB!
VALÉR: (Akár egy dráma - kár, hogy nem vers. - Hosszabb...)
BÉJART: Miért szégyen biztonságunk? Ma már
Mindent magaddal mélybe rántanál?
Középkorúként már semmit sem ér
Vagy tíz év harca? S nem csak te meg én -
Marquise-Therése...
VALÉR: („Tehetséges" kis lány!)
BÉJART: ...De Brie, Catherine, kiszórjuk mind! - Irány A
szénakazlak boldog otthona -
A füttykoncertek izzó mómora!
Falusi kocsmákban zabálj, ha van mit!
Agyon akartak verni délen - haknik.
VALÉR: (Délen? DÉLEN volt? - Óriás siker!)
BÉJART: Nem éri meg! Mit művelsz? Hé, figyelj!
VALÉR: (Es nemcsak taps, de nagy OVÁCIÓ...!)
BÉJART: Mért dobjuk el? Nem kell dotáció?
Mert nincs türelmed? Minden kompromisszum!
Ha meg nem kötjük, a levét megisszuk! Együtt
élünk mindazzal, mit lenézünk, Nagyobb előny,
mit nyújt e képességünk. A béketúrás, lásd,
erény...
ELOMIRE: Egy szentben!
De férfi, kinek a szeme se rebben, A
sértést tűri, ócska bérét óvja,
Nem csak szánalmas: undorító hólyag.
VALÉR: (Szerintem is!)
BÉJART: Ezt könnyű mondani,
De ki él így? Ki tudja tartani?
A képmutatásunk, a kezdet óta...
VALÉR: (Másrészt, igaza van - ez régi nóta...)
BÉJART: Tán bűnösebb vagyok, mint vallanám.
Az elveinket hajlítgatjuk ám, -
Hitvány kis vágyakért - de azt hiszem,
Nemesebb ez, semmint a döntés: nem,
Elvünk nem hajlik, akkor sem, ha végül Több
bajt okoz, mint jót hoz - mégse békül.
VALÉR: (Na, ÉN ezt mondom...!)

ELOMIRE: Kérlek, hadd ne higgyem!
Ki elveiért szenved, az szerintem
Nemesebb, mint ki hiányukból él.
VALÉR: (Igaz. Jó pont...)
BÉJART: A: „fekete-fehér"! A kettő közt van,
amiért vitázom...
VALÉR: (Igaz lehet...)
ELOMIRE: Min azt érted, barátom: A terv, mit
védesz, azt eléri végül: A rossz döntés
garantáltan felépül.
VALÉR: (Milyen igaz! Megint veled vagyok!)
ELOMIRE: Hülyék kormányoznak, ha így hagyod!
A mi bűnünk. Mert rossz megfontolásból
Elhisszük azt: nehezebb volna máshogy
Csinálni -falhoz nyomni a hülyét,
Mint egyszerűen... hagyni - hadd vigyék. A
kompromisszum ártatlan talán, De minta
tűzben: följebb hág a láng, Míg végül
mindent egyként elragad, - A hülye is
ekképp. Es kés akad,
Mihelyt hatalma van! Az van neki!
Fogad csikorgasd, nyeld csak - ellepi
Agyad. Kigúnyol minden nap hibád:
Alulbecsülted, lám, az ostobát.
Mert nagy veszély, ha hülye kap esélyt!
Lakája vagy a táncban, és e kéjt
A szörnypofáról már nem törli semmi.
Mefisztóként kacag rád, ott kell menni.
Harsány röhej, miközben dől a tömjén:
Hülyét csináltál *önmagadból!*- Röfrén!! De
várj! - Hülyébb vagy tényleg nála is,
Minden hülyék közt érvényes ma is A
mindörökké élő főszabály:
Hülyét csakis a hülye tolerál!
A figyelmeztetés ma este megvolt,
- HALLOTTAD!?? S csöndben ülve, mint ki megholt A
félelemtől, meg nem oldunk semmit. „Magától elmegy -
álom volt." - Na ennyit Ne is remélj. Nekünk kell
szembeszállni!
BÉJART: Szerintem nem fair ilyesmit csinálni!
ELOMIRE: Nem fair? Hogyan?
BÉJART: Kínban vagyok.
ELOMIRE: Miért?
Talán *miattam?*
BÉJART: Jól tudod, ne kérdd!
ELOMIRE: Merthogy kimondtam? Nyílt lapokkal játszunk?
Ne féj, nem érti. Süket, mint az ágyú.
Hülye. Ne aggódj. Ez semmit nem ért.
BÉJART: (Valérhez fordul)
Monsieur Valér, elnézést kell ezért
A szcénáért - mely botrányos...
VALÉR: ...botrány!?
BÉJART: ÉS ÁRTALMAS!
ELOMIRE: Nahát! Mi? Ugyan már! Következménye
ennek nem lehet! Valér, kérdem:
megbántottam kegyed? Azzal, mit
mondtam itt?
VALÉR: Engem? Dehogy!
Ebben *veled* vagyok, ezt jól *tudod!*
(Félre vonja kissé Elomirt, színpadi suttogással)
(Te sokkal jobb vagy, mint ez a pofa! (Béjart
púpjára utaló mozdulattal) Szegény... hiába... a
gyerekszoba...) De mi a frásztól lennék sértve
én!?? *Lenyűgözött* az M-es szó - poén!
„MERISZT - MERISZTÓ" volt... Igaz?
ELOMIRE: Na. látod?

VALÉR: Engem meghat, hogy *rám* illik, barátom!
„Olyan MERISZTO” - mi?...

ELOMIRE: Mefisztói.

VALÉR: EZ AZ! MERISZTOI! MERISZTOI!
„Olyan MERISZTOI VAGYOK!”...

ELOMIRE: (Béjart-hoz) Na, látod?
A hiúság már minden észet lerágott,

Keresztpárbeszéd, miközben Valér a „Merisztói” kifejezést próbálgatja magára, Elomire folytatja előadását Béjart-nak. Elemire-t világosan hallanunk kell, Valér mint háttér

ELOMIRE: VALÉR:
Ha volt egyáltalán. De biztosítlak Olyan MERISZTOI, amint
beszél,

Mindent benyal. Hát semmivel Olyan MERISZTOI, akár a szél!
se bírlak

Meggyőzni? Nézd: oly tompa, Olyan MERISZTOI, imája is!
minta bot

A gumicsontra odaharapott! Olyan MERISZTOI a mája is!
Még mindig nem hiszed? MERISZTOI, MERISZTOI

Demonstrálok: nagyon!
Monsieur Valér: mindjárt kitalálom... MERISZTOI, MMERISZTOI
nagyon!

ELOMIRE: MONSIEUR VALÉR! Egész figyelmemet kérem!
Mert kérdelem én: Vajh, volna tán esélyem,
Hogy „specciális analízist” adván
Elcsámcsogjunk a mai este magván ?

VALÉR: A specciális! Anali... Imádom!

ELOMIRE: Nos, jó...!

BÉJART: (Elomire-hez)

Meg kéne már pofozni - atom!

VALÉR: Leülnék hát e

VALÉR: FRANCSESZKÁBA.

ELOMIRE: FRANCSESZKÁBA.

VALÉR: Várj!

Már koncentrálok: fülem csupa száj!
(Hivalkodón összpontosít)

ELOMIRE: Örömmel hallom - nos figyeljen akkor:
Sokat beszélt ma este - szája: tompor,
Valóban... Döbbenet minden szava!
Művészet, élet - önnek mind kaka,
Azonban mindez eltörpülni látszik Az
önimádat tornyán, melyre mászik!
Tudatlansága kolosszálisabb - Az agya,
mint egy ősközetdarab, Kihalhatott
ötezer éve már!
De ön. de ön, de ön tovább darál,
Akár minden tudás forrása volna:
Mindenkit ellök, ontja szónokolva A
legotrombább marhaságait,
Mint Isten választottja, mint akit Felkértek:
rajta! Jézus nem kell mégse, Jöjjön Valér! -
Vacak viselkedése Mentsége csak annyi
(ha már muszáj): Komédiára vált a
borzadály! Akaratlan bár: mégis jó röhej A
szónoklatba ágyazott dörej, Mit szája
szellent a beszéd helyett; Bombasztikus
dagály - e szövegek Órákon át -
ellentmondást nem tűrőn Dicsekszik,
ömleng, mindenkit legyűrőn! Sivár lelkét
felfújja, úgy magasztal Mindent, mi ön! - En
még ilyen balfasszal
Soha sehol nem próbálkoztam, és
Másról se hinném: mindez erjedést,
Penészt, cukrot, nyálat lenyelheti!
Legyen ez most elég: nem emberi,

Önben virul a képesség, uram, Amíg
vacak monológján suhan: Minden
kimondott szótag deprimál, A
tehetségtelenség ordibál,
Az önimádó, ócska sziporkája! ...

VALÉR: Úgy érte, ez beszédem kritikája?

ELOMIRE: (kezét a magasba rántja, Béjart-hoz)

Befejezem.

VALÉR: Azt mondja: „deprimál” - Jó vagy rossz
értelemben „deprimál”? „Bombasztikus” -
hogyan értsem, pontosan?

ELOMIRE: Hallod, Béjart? Most már hiszed? Hogyan?

VALÉR: És mondja, kérem, nagy kérdés talán:
Ha mind leírná ezt, mint hallhatnám -
Jobban kifejtve -, ráérősen én
Eltöprenghetnék észrevételén!

BÉJART: Megáll az ész! Ön érte, mit akar?
Perverz kérése, mondja, mit takar?
Miért kívánja ezt leírva látni?

VALÉR: Hogy olvassam.

BÉJART: Jól van. De mér?

VALÉR: Akármikor kelhet.

BÉJART: És mire?

VALÉR: Én művelődök.

Oly furcsa tán, hogy mindig érdeklődök:
Milyen hibát lel más személyemen? A
hiba mind folt! Folt a szégyenen!
Tökéletesség célo, semmi más (Ez tart
életben - önkijavítás.) Örök hálám az éles
kritikáé:

Okos, veséző, gúnyba mártott májé!
Színházai, mi, mindig egyetértünk - Hogy
kritikája annak, ami létünk, - Nem ellenünk,
de épp értünk vagyunk. Nem sért, dühít - de
szeretjük nagyon. Csak fordulsz egyet,
máris felbecsülnek, Tanulunk így - nagy
öröm ez a fülnek. Az ítélet, mitől sértődést
várnál, Fel nem dicsér! A lila halandzsánál
Ezerszer jobb! - ha vágja - DARABOKRA!
OSSZ ÁLDÁST, ISTEN, A KRITIKUSOKRA!
Pontosan mondvá épp olyanok ők: Almánk
felezve - férgünk evők. (Enyhén
megdöbben)

(Nagy ég! Ez pontos! Micsoda hasonlat!) (Összeszedi
magát) Ne értsék félre: elemzés, ha oktat Hibáinkról,
naná, hogy fájva szúr: Ha valaki lovadról jól lerúg,
Mindenki nyekken, én is - meghiszem!

Aztán felállva, már kacsint a szem,
Merthogy javított rajtunk sok bukás -
Szeretet hozta ránk és semmi más. A
kritikai támadás oka

Jóindulat! Gonoszság nem. Soha.

Megtisztelő, hogy feltárták hibám,
Kérékbtörve összezúz - az ám,

De jó, mert engem és csak engem érint!

„istenkém!” - mondok, „Hogy kerültem én itt

Egy ily nagy ember bonckésére - jajj!

Elolvadok, akár a sárga vajj!

De izgi kéj, hogy éppen Elomire,

Ki új Corneille-ként mindenkit leбір,

Nyilvánosan most engem ostoroz!” S

nem illem az, mi bámulást okoz -

Részemről ez valódi, nagy csodálat;

Darabjaid, mit országSZerte láthat

A nagyközönség: Zseniálisak!
A „Mandarin”- ötször láttam. Nicsak,
Már rá gondolva röhögök! Ha-ha!
ELOMIRE: Tragédia volt.
VALÉR: Igen? Hogy? Na ja -
A fájdalom a nevetésre villan...
(ISTENKÉM! WHAÚ! E ZAVAR MAJD ELILLAN!
(Legyezi magát)
NA, NYISD KI SZÁDAT, DUGD BE KICSI LÁBAD -
HOGYAN LEHETTEM EKKORA VADÁLLAT?!)
Bocsáss meg Elomír, mit mondhatok? Komoly
darab volt, én biztos vagyok, De mért gondoltam
akkor, hogy poén? A szájharmónikás
parasztlegény - A kripli... Tán delíriumba' voltam!
Komoly volt? Ez? Vagy elaludtam volna?
Tragédia?! De biztos ez, hogy az?

BÉJART (komoran közbeavatkozik, kezét Valér felé nyújtja)
Jó éjszakát! Majd holnap, addig azt-

ELOMIRE: Nem, nem, Béjart: legyen, „Az Isten áldja!”

BÉJART.. Azt nem lehet!

ELOMIRE: Miért?

BÉJART Elmondtam - már ma!

Belép Dorine, a szolgálólány. Magas falzettben beszél

ELOMIRE: De...

DORINE: KÉK!

BÉJART Tessék?

ELOMIRE: Ki az?

VALÉR: A lány.

ELOMIRE: Ja, ez!

Gyere, Dorine.

Dorine lejön a lépcsőn

Vigyázz, hogy el ne ess!

DORINE: KÉK!

ELOMIRE: Jó kislány. Mi baj van, kedvesem?

DORINE: KÉK!

ELOMIRE: Kék. Az kék; mi?

DORINE: KÉK!!

ELOMIRE: De édesem;

Megértem...

DORINE: KÉK!!

ELOMIRE: Mi kék?! Mi kék?!

(Mélyet sóhaj, mintha erőt venne rajta valaminek
az unalma, amin már többször kénytelen volt
keresztülmenni; a szemét forgatva)

Az... ÉG?

Dorine nemet int fejével

A ... HOLD?

Dorine nemet int fejével

Kék... SAJT?

Dorine nemet int fejével

VALÉR: (Béjart-hoz)

Mi ez?

ELOMIRE: Kék... kék SZEMEK?

Dorine nemet int fejével

VALÉR: (Béjart-hoz)

Ja, kitalálás! Kérdezz-fellelek?

BÉJART: Nem, nem. Csak a pubertás fázisa...

ELOMIRE: A falra mászom! KEK!!

VALÉR: Mi fázisa?

BÉJART: Nem hajlandó beszélni semmiért

Egy szótagnál többet nem mond, mint... DORINE:

KÉK!!

BÉJART.. ...Vagy olyasmit, mi rárimel, hogy „szék”,

Vagy „lék”, vagy „pék”; mást nem mond semmiért -

A pubertásban gyakran nincs miért!

VALÉR: Csak rímeket mond? Es a rím a „pék”?

BÉJART: Ja.

VALÉR: (komoran)

Gyerekek - mit művelnek!? - Nagy ég!

(Ismét Béjart-hoz) Mióta tart ez így?

BÉJART.. Már több hete!

VALÉR: És érti azt, ha így beszél vele?

BÉJART: Nem. És igen. Bizony idő kell néha.

Dorine bezárt bal csuklójára mutat, mintha kitalálás játékot játszana

ELOMIRE: Mi... kék? Mi kék? Egy kék ököl?

BÉJART: A téma... Van úgy,

hogy rájövünk...

ELOMIRE: ÖKÖL!? Kék?

DORINE: (felfordított bal öklét jobb kezével csapkodja; nyomtatékosan)

KÉK!!

VALÉR: Most mit csinál?

BÉJART: Mutat. Keressük még.

Dorine határozottan a csuklójára ütöget

ELOMIRE: Csuklódát csapkodod.

Dorine élénken bólogat

Egy kék CSAPÁS?

Dorine nemet int fejével, türelmetlenül próbál valakit rávenni, hogy
kimondja: „vér”

VÁGÁS!? Nem értem! KÉK? Dorine! Mi MÁS?!

Dorine harakiri-szcénát produkál, a végén eljártssza, hogy belső szer-
veit kiontotta a padlóra

VALÉR: Kék vér.

Dorine az ujjával csettint, és rámutat Valérra, majd f eltartott hüvelyekkel
jelzi: megvan!

ELOMIRE: Kék vér?

Dorine élénken bólogat, még mindig Valérra mutat, és föl-le ugrál

Az? Eltalálta? Kék...?

Dorine továbbra is, mint fent, Valér győzedelmesen feldobja karjait a
levegőbe, mintha nagy tömeg tetszésnyilvánítását fogadná

VALÉR: De jó napom van ma! Hahá! (Énekel)

Ma még!

Nem is próbáltam, és megnyertem én. - (Igy

szebb a győzelem, ha nem kemény!!) ELOMIRE:

De mit jelent a „kék vér”?

BÉJART Azt hiszem, Az arisztokratákat érti.

Nem?

ELOMIRE: A fenséget talán...

Dorine izgatottan rámutat

BÉJART Ez háta kék!

Dorine rámutat, bólint; a „fenség” helyes! Kereszt, árbeszéd, miköz- ben Valér a magáét nyomja tovább

ELOMIRE: Ez az, Dorine? Ez volna háta KÉK??
DORINE: KÉK! !
VALÉR: Jó válaszom abból fakadt, hogy: KÉK!!
VALÉR: Figyelmeztetek, jobbat nem találsz,
Szójátékokban én vagyok az ász!

ELOMIRE: (leszögezi)

VALÉR: Tehát a „fenség”. Így, Dorine, korrekt?
Húsvéttájt játsztam épp, de hol? Utrecht?
VALÉR: (Vagy egy hasonló városféle hely...)
ELOMIRE: Na, eddig megvagyunk, ez kész röhej...
BÉJART A fenséget hogy érti - érdekel.
VALÉR: ...egy helyi játékot játszottak ott...
ELOMIRE: Tényleg, Dorine!
VALÉR: ...Neve is megfogott...
ELOMIRE: Miért a „fenség”? Mondd! Az aprópó?
VALÉR: „...BAMBOOZLE” - úgy van! - Hát az marha jó!...
BÉJART Beszélj már, kisleány!
VALÉR: ...Folyton csak nyertem!
DORINE: ÚJ!
BÉJART Új MI?
ELOMIRE: Új MI?
DORINE: ÚJ!
ELOMIRE: Most újra KEZDEM?

Dorine nemet int fejével, és egy képzeletbeli csecse őt ringat a karján; Valér meg úgy válaszol Elomire-nak, mintha a „KEZDEM” az ő történetére vonatkozna

VALÉR: Hogy KEZDEM? ... Még sosem játszottam ezt! ELOMIRE:
(Dorine pantomimjére válaszol) Egy ÚJ... SZÜLÖTT??

Dorine nemet int

VALÉR: A pontszám húsz rekesz!
VALÉR: BÉJART:
Csak pislogok, de Új GYERMEK? Új
ekkor lámpa gyúl: INFÁNS? Mi volna más??
ELOMIRE:
A homlokom felé egy Dorine, agya ra mész,
kéz kinyúl... ez nem vitás!!

VALÉR: ...Ezüstkupa...!! Azt nyertem!
DORINE: (még mindig a képzeletbeli csecsemőt ringatja)
ÚJ!!

ELOMIRE: lég!
Dorine, légy felnőtt! Kérlek már, beszélj!!
BÉJART Új BÉBI tán?

Dorine nemet int

VALÉR: ...Alpakka volt! Öröm!
ELOMIRE: Egyszer, ha így folytatja, lelövöm!
BÉJART Újjászületés?

Dorine nemet int

VALÉR: ...bár...
BÉJART ÚJ ÉRKEZÉS?

Dorine izgatottan bólint, föl-le ugrál, és az „eltalálta” jelet adja

VALÉR: ...Vörösréz volna...?
BÉJART ÚJ?? ÚJ ÉRKEZÉS??

Dorine élénken bólogat

ELOMIRE: Állítsd le már!
VALÉR: Vagy sárga?
BÉJART Semmi vész: „ÚJ ÉRKEZÉS” - na, ennyi az egész.
VALÉR: ...A vitrinemben tartom, annyi szent...
ELOMIRE: Ez az, Dorine? Új „ÉRKEZÉS”-t jelent?

Dorine élénken bólogat

VALÉR: .. Ágyamba éjjel szépen átviszem...
BÉJART: (bandzsít, megpróbálja az egészet összerakni)
A, első szó Dorine, ha jól hiszem, -
VALÉR: .. Mi nem...
DORINE: KÉK!
BÉJART ÚGY.
VALÉR: ...a hengegés jele...
BÉJART: A fenség...
DORINE: ÚJ!
VALÉR: ...Szent eskü köt vele! E kelyhet vérem árán
védem én! BÉJART: (feldereng a megoldás)
Szent Isten! Ó az! Látom a szemén!
A .zent ki az isten? Mondd végre: ki!?
ELOMIRE: A HERCEG!
BÉJART: CONTI?
ELOMIRE: Ó!
DORINE: JÖN!!
BÉJART: ...Puff neki...

ELOMIRE: D: mért?
BÉJART: Azért.
VALÉR: ...a faliórát nézem...
BÉJART: (úgy hangsúlyozza a szavakat, mintha azt mondaná: „nyilván-
v ló”)
Új ÉRKEZÉS! Kék, minta FENSÉG! Értem.

VALÉR: ...És lám!...
ELOMIRE: Nagy ég!
DORINE: JÖN!!
ELOMIRE: Úgy van!
VALÉR: ...Erre látom:
A trófeám falnak szorult, barátom! -
ELOMIRE: DORINE! A HERCEG: CONTI ITT VAN? ITT?!

Dorine élénken bólogat

VALÉR: ...Lecsúsztatott...
ELOMIRE: NA, KÜLDD IDE!
VALÉR: ...Amint
Előkotortam, szinte légies, -
Megláttam így: nem lopták el...
ELOMIRE: SIESS!
VALÉR: ...Megkönnyebbültem én, de annyira -
Enyém, - (Látván, hogy Dorine elmenőben)
MÉGÁLLJ! HOVÁ KELL FUTNIA?

Dorine megfordul

Egy kérdést még, Dorine - ne fuss el innét, -
Hány éves vagy, kicsim?
DORINE NÉGY!
BÉJART: (fordítja)

Á, tizenhét.

ELMIRE: FUTÁS!

Dorine ki

VALÉR: De akkor mért gondolja, hogy „négy”?
BÉJART Elmondtam már. Egy szótag. Többre nem mégy.
VALÉR: Ja, persze, ja! Pubertás fázisa!
Bevallom, mondok: jó Szűzmária,
Mikor azt mondta: négyéves. Gyerek!
Nahát! „Istenkém! Máris mily...
(Kezéből mellkasán két csészét formáz) ...
kerek!”

ELMIRE: Mért nem mondtad, hogy Conti idejön?
BÉJART Mert én se tudtam, Elmire. Bejön
Egy ipse, és írást ad át - csak ennyi.
VALÉR: Kí jön ide?
BÉJART A Herceg. Conti.
VALÉR: Nem!! Kí??

Béjart bólint

Nagy ég! Hogy nézek én ki? (Kitátja a száját)
A FOGAM!! -
A szám szaga milyen? (Kinyújtja két kezét) Köröm?
Hajam?
Az orrom nem koszos? - Hónaljszagom?
Elmondtam már: a kritikát birom,
Kérlek, ne kímélj, csak legyél brutális!
Képzeld hülyének, aki nem normális...
ELMIRE: (Ki bírna ennyi képzelőerővel?)

Néhány szolga és Dorine berontanak, és elkezdik előkészíteni a szobát
Conti herceg érkezéséhez

BÉJART (Elmire-hez)
Ne szórakozz! Megoldjuk majd idővel! A
Herceg hallhat...

ELMIRE: ...annál jobb! Gyerünk!
Hisz ő szervezte, hogy együtt együnk Ez
úrral itt - a javaslata volt. - (Ha jól értettek,
amíg nem volt A szádba nyomva az az
íromány. -) Nézzük meg; és közös szavunk
nyomán Eldönti, hogy mi lesz. De nem
előre, Ha kell, ha nem: egyétek ezt jövőre!
Tulajdonképp a gondolat maga: Hogy
tökmindegy a társulat szava, - Elég sértő
ahhoz, hogy szembe mondjam, Ami ez
ügyben a gyomromban ott van.

Béjart tiltakozna épp, de megakasztja az orgonazúgás, mely Conti
Herceg érkezését jelzi; Valér, aki a Herceg árnyékát mindenkinél előbb
veszi észre, felkiált - vagy inkább metsző hozsannával felordít: „Ó,
HÓDOLAT, URAM!!!” -, amint a függöny lehull

MÁSODIK FELVONÁS

A cselekmény folytatódik. Amint a függöny fölmeleg, Valér térdre veti
mágát a Herceg előtt

VALÉR: (visítva)
Ó, HÓDOLAT, URAM!! FENSÉG!! TE ITT??
ELMIRE: (fejet hajt)
Jó estét, jó uram.
BÉJART (fejet hajt)

Felség.

VALÉR: Ne hidd,
Hogy meghajlásom kényszer volna - nyaklód, -
Tovább hajolva felnyalnám a padlót!

HERCEG: Nos, jó napot...
VALÉR: (szinte a keleti „Szálem”-pozitúrában)
Mert hogyha volna még
Csipetnyi hely, úgy lejjebb hajlanék! Ha
hely, ha volna, akkor itt valóban!

HERCEG: Köszönöm.
VALÉR: Így! Lenn!
HERCEG: Semmi szükség... jól van!
VALÉR: ...e „lenn” viszonylag... túl magas, az ám!

ELMIRE: (Valérhoz)
Keljen fel már, az istenért!
VALÉR: Hazám!! Tekintélyed tüzetől orcám
lángol,
A „lenn” szó túl alantas - nem kell mától!

BÉJART (Elmire-t visszhangozza)
Kelj fel, Valér.
VALÉR: KELJ FEL!? SZENTSÉGTÖRÉS!! Szerintem
meg túlzó kitüntetés, Ha arca fekeve bár, de ily
közel Az isteni istenség - ő jöve!
HERCEG: Lenyűgözött. Tényleg lefegyverez.
VALÉR: (a „Szálem”-pozitúra zsidbasztó hatására utalva vadul hajlít-
gatja térdét)
Beismerem: a térdem zsidbad. Ez Nagy
baj, de többi csontom a velőig - Nagy
fáraóm! Eljöttél? - tépelődik. „Enyémben
már tiéd, tiéd enyembe...” (Felakad a
szeme)
Nagy ég! E sor! Akárha kőbe vésve!
Költészet szól a számból: ó, a
(Dorine felé intve) kékből:
Királyom, Múzsza, Te, leszálss az égből!
HERCEG: n nem vagyok király...
VALÉR: (tettetett hitelenséggel)
Nahát?! Legyél!
A franciák királya!! Illenél!!
HERCEG: Köszönöm ezt az ódat. Azt hiszem,
Valamit félbeszakítottam. Nem?
VALÉR: Ugyan, szultánom! Nem!!
ELMIRE: Egyáltalán: A hallban várt ránk
fenséged, talán? Azonnal mért nem jött
be hát ide?
HERCEG: Nem alkalmatlankodnék ennyire. Meg
aztán már régebben itt vagyok, Mint
hinnék! - Félórája várok ott A
társulattal. Kinn az ebédelőben.
Elmondták ők, mi volt, - mi sietősen
(És gondolom, aggódva) jöttek át Ön
és Valér - és persze ön, Béjart. Privát
kis tárgyalásra, gondolom. n
tartóztattam őket, mondhatom.
Próbáltam ott kinn tartani a szót.
Nehogy zavarjuk a diszkussziót.
De, lám, magam öröme meg e szabályt:
Kíváncsiságom öröge beránt
Ide, önökhöz. Nem bírván kivárni: Hová is
fognak végül konkludálni. A tét itt
pontosan: a tété-á tété, Na, és Béjart-t
kihagyni nem lehet! Ő része ennek -
semmit nem feled; Mondjuk tehát, hogy:
„tété-á-tété-á-tété.”
VALÉR: A„TÉTE-Á-TÉTE-Á-TÉTE”!!! URAM, NAHÁT!!
Nincs tréfa jobb. Vagy fürgébbet ki ad,

Mint mit te nyújtasz!? Most és min örökké! A „tête-á-tête-á-tête.”
(Nevetve tapsol) Jaj, hadd nyögök még!
 Bravó, Fenség! Megfélemlít a báj, Mellyel nyelvünk leglényegébe váj!
 Legmeghökkenőbb nyelvjátékra lel : Egy verbális tekervényes balett: Úgy ugrabugrál, mint a piruett! Hogy volt a mondat?
 HERCEG: „Tête-á-tête-á-tête.”
 VALÉR: A „TÊTE-Á-TÊTE-Á-TÊTE”!! LENYÜGÖZŐ! - Ó!!
 Uram, olyan vagy...
(A megfelelő szót keresi)
 ...mint... mi?...
(Határozottan kikottyantja) .....SZERETŐZŐ!!!...
 Na, ezt a szót most röptiben kreálta !
 A „SZERETŐZŐ” jó szó: tipizáltan Fejezi ki (mit másképp nem lehet): Te nagy-nagy SZERETŐZŐSÉGEDET Közönséges hasonlat, mondom én: Minden szavad barack a nyelv hegyén, Mit előcsalsz a nyelvészet faágán.
 A nyelvi pásztor vagy magad: a bárány Meg itt mekeg, akár egy bamba kecske.
 Fenség - nyelvünk telében mosta fecske!
 HERCEG: Megtisztelő, de túlbecsülsz, valóba !
 VALÉR: AZT NEM LEHET, Ó, ÉG URALKODJAI!
 HERCEG: Az ékeszló nyelv nem az enyém!
 VALÉR: Nem hallottam még bölcsebbet - nem én!
 Mindenki jól figyelt? Egy sor. Bizony Le a kalappal! Pompás szó-vizony Bokámat összevágom én, igen! - E szó-varázslat mégis mennyiben Mélyebbre nyúl!
 Lazábban jön poén, Mint színpalak közt kínlódásom. n Fülel kétágra tátva bámulom...
 HERCEG: E képességben ön, és jól tudom, Elomír úr nagyobb. Nos, épp ezért Találkozzuk megszerveztem. Mért? Darabjaik magukban félig készek. Ha összerakjuk- úgy lehet-, egész-l-
 Válnak belőlük. Ezt remélem én.
 Túlzárnyaljuk magunkat könnyedé .
 VALÉR: Azén nevem Elomírral ne említsd!
 Földhözragadt vagyok, amíg ő nem kis Darabfirkász, de zseniális is.
 (n csak színész vagyok, egy kis pisis.) A verseimben nincs közös vonás
 Fogásokkal, mit irigylek, ha más Bedob:
 Elomire - drágám - kiscica...
 ELOMIRE: Nekem ne mondd, hogy „drágám”.
 VALÉR: Boccsika.
 Édes vagy így, mikor haragszol! Látod, Alulbecsültem én a hiúságod!
 Még mindig duzzogsz tán? A rossz -cet Igy megfeküdte érző lelkedet?
 Nem hittem volna, hogy ilyen zavart Okoz a tréfám. Mondd, miért akarsz Büntetni még? Tisztára egy kamasz!
 „HA ELNYALUNK - A MÓSOLYUNK TAPASZ.”
 HERCEG: E sort hallottam én...
 VALÉR: De hol?! „A kóc...!”
 HERCEG: *(kapkodva)*
 Ja!
 VALÉR: Na?!

HERCEG: Darab...!

VALÉR: „A haldokló bohóc!”
 HERCEG: A HALDOKLÓ BOHÓC!- Na, azt IMÁDOM!
 VALÉR: Mindenki. - Emlékszel? Nahát! Csodálom.
 HERCEG: Emlékszem? Sírtam én órákon át! Hogy a bohóc is érző lény - nahát -, Szívében küzd a jókedv és a bánat...
 VALÉR: A művész elveszik, ha magyarázgat. Az elemzést esztétáknak hagyom, - Kritikusnak én rossz vagyok, nagyon. Isten tudója: *alkotok csupán!*
 Hogy „a bohóc is érző lény” ...talán, Ezt mondtam volna? Meglehet. *(Kis kacarászás, hogy felfogta)*
 De - jó.
(Önelégült hahota)
 HERCEG: *(Elomire-nek)*
 Nem látta még?
 ELOMIRE: Nem.
 HERCEG: Tényleg bombajó.
 BÉJART. Én láttam.
 Valér megalázkodón fogadja e megjegyzést, mintha Béjart azt mondta volna: „egy zseni alkotása volt”
 VALÉR: Köszönöm. Köszönöm.
 HERCEG: Hol?
 BÉJART: Tavalay Brüsszelben. A vásáron volt.
 VALÉR: Ó, NEM!! BRÜSSZELBE! NE!! NEM VOLTAM OTT-
 Formában aznap este. Fáj a fog, --
 A gyomrom is - hogy mondjam -- tönkrement, -
 Te akkor láttad? 0, ez fürtelem!
 HERCEG: Miért nem pótolod be itt tehát?
 VALÉR: Pótoljam itt be, fenség? Hogy? De hát -
 HERCEG: Mutass be most néhányjelenetet.
 VALÉR: Jaj, nem, nem, nemm, uram - azt nem lehet!
 HERCEG: De kérem...
 VALÉR: Nein! Oj, nyet! Mais non!
 HERCEG: De mért?
 VALÉR: Nem bírok, felség.
 HERCEG: Mért?
 VALÉR: Szégyelleném. Az egészből kiragadottan így -
 HERCEG: Két sort csupán! Kérlek, ne légy irigy!
 VALÉR: Tehenem sincs... így meg sem értenék...
 HERCEG: Ez most parancs. Nem kérés már. Elég.
 VALÉR: Parancs? Csak intésedre várok én: Eloszlik felhőm lelkeim lágy egén. Igy nyújtom át - ha vonakodva bár „Babám búcsúja” -, ahogy írva áll A „Szárnyas Színpad Extra Száma” részben - E két zárósort persze szebb egészben. *(Színpog, előrántja a zsebkendőjét)* „BABOSPÖTTYÖS GATYÁM TÉPD HÁT, PUCIM, GUMIS KIS AJKAM, SZÍNES KIS LUFIM...” Orrom kifújom, és csók: szállj, galamb...
(Csészézévé formált tenyerébe csókol, és elengedi a képzeletbeli galambot)
 Na, jó. Most ennyi, Apró kis darab - A mutatványt több hónapig tanultam.
 A Herceg Elomire-ra és Béjart-ra néz, akik láthatóan nincsenek elragadtatva
 HERCEG: *(enyhe zavarban)*
 Nem tiszteletlenség, Valér, de úgy van: Bár bájos ez: „A haldokló bohóc”,

Így újranezve, egy kissé vadóc.
Baba halála sem felemlő.
Leginkább bárgyú, nem fennkölt e nő.
VALÉR: *(elragadja a pánik hulláma, kitör) EZ SZÁNDÉKOS VOLT!!*
HERCEG: *(őszintén)* Tényleg?
VALÉR: *(határozottan megkönnyebbül)* Ó, IGEEN!!
Elégtétel, hogy rájöttél - velem!
Nem érdekel a sok tradíció, Épp ettől jó a színkonstrukció! Előadás során direktre csökken A kábulat: a néző egyre hökken, Ámul, hogy ennyi gennyes forradás
HERCEG: Hogy tetszhetett? Mert rossz - az nem vitás.
VALÉR: Szándékos hát, hogy közben egyre poshad?
HERCEG: Sikert manapság csak ilyesmi hozhat.
VALÉR: Zseniális!
VALÉR: Naná. Uram, igyekszem. *(És eltámoilog, enyhén sértve)*
HERCEG: Na, Elomire: mit szól? Mi? Én kifekszem!
Gondolja meg: konstrukciója magja
Úgy ömlik el, hogy önmagát harapja!
Ez bátor, új, koncepció! Egészen.
Gondolt már erre? Őszintén!
ELOMIRE: *(valamin gondolkodik, jár az agya)* Ki? n? Nem.
HERCEG: Na, voilá! Túllép minden reményen! A drámaújítás fő szenvedélyem!
ELOMIRE: Mégis Valér, ha bemutatná nekünk: A hagyományosformákon mit értünk?
HERCEG: *(Elomire-hez, izgatottan)* Másik darab?
ELOMIRE: *(tárgyilagosan)* Imádnám benne látni.
HERCEG: *(Valérhez, „na, ugye, megmondtam“)* Hallotta ezt?
BÉJART *(Elomire-hez, meghökkenve)* Bocssáss meg...
VALÉR: *(gyanakvóan)* Tessék várni...
ELOMIRE: *(Béjart-hoz, halkan)* Csak bízza bízzál.
HERCEG: *(élvezvén saját bölcs előrelátását az Elomire-Valér-team kapcsán)* Tudtam én, előre!
ELOMIRE: *(Valérhez)* TOVÁBBI!
VALÉR: *(idegesen)* Na, nem.
HERCEG: *(Valérhez)* MUSZÁJ!
BÉJART *(Elomire-hez, halkan)* Mi ez a dőre...?
ELOMIRE: *(Béjart-hoz félhangon és lezárva)* Bízz bennem!
HERCEG: *(Valérhez)* Most!
VALÉR: *(csapdába esve)* Nos... Mégis mit kívánsz?
HERCEG: Ha apró szemként volna némi lánc...
HERCEG: Az izét. Mondd... tudod... jaj, marha klassz!
Amiben úgy... na - végig rátapadsz!
Mint csillag, úgy ragyogsz túl műhatáron!
VALÉR: Ez így lehet - egész repertoárom!
HERCEG: Nem, nem. Remekművedre gondolok.

VALÉR: Melyikre?
HERCEG: Téren játszad. Jó dolog.
Vagy hat hete volt.
VALÉR: Tán a „Sajthalál“?!
HERCEG: Nem az.
VALÉR: Talán: „Damoklész rátalál“?
HERCEG: Más volt...
VALÉR: *(csettint az ujjával, azt gondolván, megvan)* Az hát: „A Püspök-makkaróni“!!
HERCEG: Nem...
VALÉR: Akkor még: „A holdba rúg a póni...“?

A Herceg úgy kancsalít, mintha azt mondaná: lehet. Valér további részletekkel szolgál

Mikor tisztára Aphrodité voltam...?
HERCEG: *(ellegyinti)* Nem - az, mikor hálóing nélkül toltad...
VALÉR: *(rájön)* Ja, már tudom, a musical trouvaile-a: Két cádizi fiú parabolája!
HERCEG: NAGYÉG! ILYET! TUDTAM, HOGY MEGTALÁLJA!! KÉT CÁDIZI FIÚ PARABOLÁJA!!
VALÉR: De uram, nem lehet...
HERCEG: Miért?
VALÉR: Ne kérd...
Ezt jól csinálni: kimerít. A térd Nem bírja. Kell a koncentráció!
ELOMIRE: Elnézzük majd ennek hiányát - jó?
VALÉR: Bűvészgolyóm sincs, kis protézisem...
HERCEG: Ez mind eljátszható, én azt hiszem.
VALÉR: *(szemét Elomire-on tartja)* Nem erről van szó, felség. Ez nem hakni!
Kellékeim zsákomban hordom, ott, ni - Ezek hiányától nem állok el, -
Perfekcionalizmusomra kell Hivatkoznom, mely sajnos borzolódik, -
Mihelyt a „jobb híján“ előadódik. Korrupt korunk szerint ez régimódi, - Félkész dumák divatja körbe hódít, Ez az alsó igény szint engem bánt, -
Nem is hagyom: tudom, hogy mélybe ránt!
Nos, épp ezért, művem vulgárizálni Nem engedem! Akarja bár AKÁRKI!
Egy nap - több hét kell - csak felkészületnek!
Nem adhatom elő ebédszünetnek!
HERCEG: Ez esetben - befejeztük, Valér.
VALÉR: Három perc! Annyi! Ennyit csak megér?!
(Meghajol, megcsókolja összeillesztett ujjbegyét, ki-hátrál)
HERCEG: Ah! Ez csodás! Hát mégis megcsinálja?
Béjart és Elomire repesve várja A Két fiú kád... pára-bóla- álom, Vajh, úgy találják-é, mint én találom?!
ELOMIRE: Kezdsre vágyok.
HERCEG: Igaz is, Béjart, A társulatot hozza ide át, -
Szeretném, hogyha látnák!
BÉJART Nagyszerű!
(Elomire-nak, kihegyezve) Biztos vagyok, hogy Elomire derűs Szavakban addig ecseteli majd Közös témánkat: hogy mit is akart. *(Elomire-re villantja tekintetét, meghajol, ki)*

Dorine is kimegy

HERCEG: Biztos vagyok. (Elomire-hez)
Miről volt szó tehát?

ELOMIRE: Ugyan, uram, ez nem fontos. Magát
A dolgot nézve triviális is.

HERCEG: (izgatottan)
S mit szól Valérhez? Ugye hogy muris?
Mebüvölé a kis kompániát? Viccelt?
Elzengte tréfás kis dalát,
Ahogy a gnóm szinkópát nyalta padlón?

ELOMIRE: (bólint, fájdalmasan)
Sokat nevetgélt ő, még több hasonlón. (Mintha
azt kérdezné: „Melyik bolygóról?”)
Es hol talált rá?

HERCEG: Egy nyilvános téren! Képzelheti. Ott állt
szegény szerényen. Egy ily vonzó
tehetség...!

ELOMIRE: Rémitő,
HERCEG: Lesújtott rám villámként, mint a kő. Megláttam,
belső hang szólt rám: , LEGOTT, ELOMIRE-NÁL
ÚJ SZTÁRKÉNT LÁTHATOD! KÖZÖNSÉGES
BOHÓC, DE MENTEN TÖBB LETT: LÖKÉST ADÓ,
CSAPATTEREMTŐ ÖTLET!”

ELOMIRE: Lökést adó? Milyen lökést?
HERCEG: „Üdítőt.”
(Szünet) Már több hete kapom az értesítőt.
Többen szóltak. De magam is így latom.
Bizony, stagnálás kezdődik, barátom! A
társulat közömbös lett. Szerintem, - Es ez
hiba! Na, gondolom, megintem: Nem oly
bátor már, mint egy éve volt! Akkor még
küzdött - ám azóta: hol . Ütötte-vágta a
konvenciót! - Azóta hol van az invenció?
Mely országszerte zengeti nevét?
Egy év után itt isszuk a levét?
Hogy Corneille-nél nagyobbra hittük önt?

ELOMIRE: Ha, mint hallom, csalódtak odafönt, -
Nos, mit tegyünk, hogy változzék e helyzet?

HERCEG: Új vért bele! Frisset, valódit, nyersert!
Az udvarnál egy év alatt moráljuk
Lezüllött már. Babérjuk ártott. Látjuk.
Lesújt unalmuk. Rettetés a vége.
Valér gyógyír az önelégültségre! Két
alkotó - tehetség mind a kettő -
Versenyre kel, csak jó jöhet ki ebből.
Magasabb csúcsok ostromára hív Egy
más jelenlét - melytől végül így Olyat
mutatnak mások öröme, Ami külön
sohase jönne létre.
Csapat, mely összefüggve fogja mását!
Ma este látta itt a szellemtársát:
Adottságában (úgy látom) bizony: Kiválik
ő. Egy ritka alkalom.

ELOMIRE: Kevésbé alkalmas, mint inkább ritka:
n át nem láthatom, mi volna titka, De
bárki is jöhet, csak nem Valér!
Be nem csapnám fenséged semmiér...

HERCEG: (egészen hitetlenül)
Becsapni engem? Úgy értsem: nem tetszik?

ELOMIRE: Hogy nem fojtottam meg - még jár, nem fekszik -.
Hihetetlen mérsékletemre vall...

HERCEG: Nagygég!
ELOMIRE: EZ MÉG a legkisebbik baj!
HERCEG: KISEBBIK?
ELOMIRE: AZ!
HERCEG: Na jó, most már...
ELOMIRE: Uram!...

HERCEG: Jó, nem mondom, hogy imádják, ugyan
Sokan ami...

ELOMIRE: MI... NEM;.. KOMMUNIKÁLUNK...

HERCEG: ...Ha azon túl, mi „irritáló” - látunk,
Akkor Valér...

ELOMIRE: (feszült fájdalommal)
-ból SEMMI nem marad!

HERCEG: Ön nyegle!
ELOMIRE: Kérem hát - uram, ne hagyj...
HERCEG: (elvágja Elomire-t, gögősen)
Hogy látta ön vagy nem: mindegy. Valér
Egész különleges formát ígér... ELOMIRE: AZT
láttam...

HERCEG: Ő - ez ritka bár, de az:
„hülye tudós”!

ELOMIRE: Ez részben tán igaz.
HERCEG: Ez részben tán igaz?
ELOMIRE: Úgy értem: félig.
HERCEG: Hogy érti ezt?!

ELOMIRE: Megmondom én, ha kérdi:
Ez az alak nem más: hülye
HERCEG: (úgy fejezi be e mondatot, mintha egyetérténe) -
tudós.

ELOMIRE: Nem, jó uram. Egy tökfű
HERCEG: - tudós.
ELOMIRE: Nem, jó uram, nem „tökfű tudós”. Csak tökfű.
Idióta ő.

HERCEG: - tudós.
ELOMIRE: Kretén, uram, kretén!
HERCEG: Jaj, nem, ne, nem!
ELOMIRE: Debil. Egy bamba birka.
HERCEG: Nem, de nem!
Őn félreértelmezte, Elomire...!

ELOMIRE: Dehogy!
HERCEG: Egész hallatlan, hogy kirí!! Hogy ön,
a művész introvertált alkat, Most ily
felszínes nézeteket hallat? Valóban
elképeszt ez némileg, Na, merthogy
ott a kesztyű. Képileg. De mi van
benne? Na? Naná: a kéz! Az emberek
mögött, ha belenéz, Bizony, gyakorta
bújik a tehetség,
Mint kesztyűben a kéz. Lehúzni tessék! A
pék neje, mondjuk, talán lehetne Balett-
táncosnő is - ha annyit enne! A hentes
tán a sonkahegy fölött Sok tréfamestert
hagy maga mögött! Tejesember lehet
etruszkrajongó; A borbély kedvenc
műfaja a rondó; A pap kötélén táncol és
- remek;
Es mondhatnám még, ám továbbmegyek: A
tanulság, hogy itt a pusztaság Gyakran
kevés meglátni, hol terem Természetes
tehetség, míg a próba Ki nem deríti: kit
hozott a gólya. Nem nézte meg jól, azt
hiszem, Valért.

ELOMIRE: De. Jó uram...

HERCEG: Nem látja még mit ér. Mélyebbre
kellene. A lelke túllép Színházainkon. Ő
már messze túlért, - A szellemére
mindönk ráharapna: A svéd királyt
kitanította sakkra!
Ki mondta ezt?
HERCEG: Ő mondta el!
ELOMIRE: Nagygég!
HERCEG: Elhitte ön?
HERCEG: Igen - mér? Furcsa? - Szép!

(Idegesíti, és türelmetenné teszi ez az érv, elvágja)
HERCEG: REMÉLTEM bár, hogy kedveli, mint embert, -
... Ha nem, úgy dolgozhatnak még...

ELOMIRE: NEM!
HERCEG: (halálosan) IGEN... Mert...

Ezt úgy értem, hogy fognak is. Különben -
(Meglövigolja a frusztrációt)
A kompromisszumkészség nulla önben,
ENGEN se tisztelet -
(Fellobbanó dühvel)
fogja truppját - menjen!
(Ingerülten) Nem tűrhetem, hogy semmibe vesz engem!

EZT NEM BÍROM MAGÁBAN ELOMIRE!

Teljes szabadsággal más itt ki bír?
Királyként támogattam. Ön pedig -
Lehetetlen módon viselkedik!
Munkái is furcsák, torzók, sötétek,
Csak lázadás - értelmetlen beszédek!
Hiszem: Valér majd inspirálja önt,
Az EN szavam, ha bántja is, de dönt.
Miért makacs?! Darabját meg se nézte.
(Szerencsétlenül, értetlenül)
Miért oly fontos ez? Nem, én nem értem!
Csak EMBER Ő...

(Hercegien) a tehetsége tetszik.
(Szigorúan, véglegesen)

Szivességet tesz: elfogadja. Ennyit
Csak kérhetek szivességért cserébe,
Ha másra nem - gondoljon az ebédre...
Ha igaz volna mindez, véleményem
Ön tisztelné. (Előveszi az iratot)

ELOMIRE:

EZT ÉRTI SZIVESSÉGEN?!

Hogy így lenéz - nem hittem én, Uram!
A kezdetektől áltattam magam,
Hogy pressziók itt minket el nem érnek,
Úgy tisztelték a társulatot, éngem,
A gondolataim - művészetünk -,
Természetes tehát: igyekeztünk
Hasonló ritka művekkel felelni.
Most egy VALÉR-t akar beeröltetni,
S nekem azt mondja, fogjam truppom, menjek?!
Mebuktunk volna?!

HERCEG: (megindította ez)

Nem. Most mit feleljek?

Nem. Persze hogy nem. Fáj, amit beszél,
Mert tudja jól: csodálom önt. Ezért
A társulata egyik büszkeségem...

ELOMIRE: Úgy hagyja hát, hogy együtt döntsünk - kérem!
Mutassa be, a para-micsodája...

HERCEG: Két cádizi fiú parabolája...

ELOMIRE: Igen. Legyen az ügyben ez a döntő.

HERCEG: De láttam. Bájós.

ELOMIRE: Jó. De kérdem öntől, „A haldokló bohóc” -
így újra? Nos, - Másodszor már...

HERCEG: Igaz.

ELOMIRE: ...egy gyenge fos.

HERCEG: De gyönyörű a magyarázata.

ELOMIRE: Aztán - szólózik ő - itt meg csapat -

Munkára kéne átálljon, habár

A monológja poszt-pszéudo-árt,

Igy önmagát teszi minden fölé. HERCEG:

Ez tán igaz.

ELOMIRE: (az ötlet valóban bekattan)

Miért ne... Dönt - öné

A társulat - parancsot kapva hát
Játsszuk vele az új parabolát,
Lássuk: tud-e együttműködni mással,
Nem is tudom...

HERCEG:

ELOMIRE: A színi társulással.
Kincs ő talán - avagy a katasztrófa?!

HERCEG: A katasztrófa? Úgyan már. Mióta?

ELOMIRE: (komoly fájdalommal)
De TÖNKRETENNE.

HERCEG: Mondja ön.

ELOMIRE: Igen.

Komolyabban már nem tudom...

HERCEG: Hiszem!

(Egy nagy félkört sétál - gondolkodik. Aztán lágy,
hátborzongató szarkazmussal, elbődülve a kockázatos
helyzettől és a hatalmától, hogy befolyásolhatja)
Már azt hihetnénk: itt a világ vége!

(Kuncog, elég fenyegetően)

Mulattató e komolyság, de tényleg!

(Félmosollyal)

Művészete nagy tiszteletparancsló,

(Gyorsan és könyörögve)

De olyankor, ha rohan, mint a vak ló,

Csak mert egy „szörnyőség” magára sújt,

Vagyis talán

(„szinte hihetetlen”)

másképpen alakult,

Mint terve volt:

(Sóhajtvá, frusztráltan, de tisztelettel)

merev, hajlíthatatlan.

(Rövid szünet. Elomire-t tanulmányozza. Aztán meg-
rizza a fejét - kétértelműen, szavai egyszerre szeretők
és dermesztők)

Mi a fenét csináljak, meddig hagyjam?

(Felnevet, váratlanul, nem odavalóan. Aztán, halálos
komolysággal magához inti Elomire-t. Az ajka szélére
visszacúsúszik a mosoly, kikapja az írást Elomire kezé-
ből, összetépi, és a levegőbe hajítja, mint a konfettit)
Na jó, rendben.

ELOMIRE: (óriási megkönnyebüléssel sóhaj)

Köszönjük ezt, uram!

HERCEG: Döntsön tehát e kollektív futam:

E fényben most majd újránézem én.

De magánál sincs kész a vélemény,

Nyitott vagyok - ön is - igaz? Nyitott?

ELOMIRE: (az alku hangulatában)

Gondolkodásra mindig kész vagyok.

HERCEG: (ettől elégedett)

Nagy tréfa lesz - elintéztük, no, jól?

Ne dicsérjünk, ne bíráljunk mohón...

Belép BÉJART, a húga, Madeleine; De Brie követi a feleségével, Cathé-
rine-nel, valamint Du Parc és felesége: Marquise-Therése. Egymás
között beszélnek, de BÉJART meghallja a Herceg utolsó mondatát

BÉJART: Hogy... kit bíráljunk?

HERCEG: Itt vannak! Nahát!

BÉJART: Hogy kit? Minket?

HERCEG: Jaj, ugyan már, BÉJART! (Mindenkire)

TESSÉK! CSAK TESSÉK! MINDJÁRT ÁLL A BÁL!
NÉZŐTERÜNKET NÉZZÜK MEG, HOGY ÁLL -
OTT, JOBBRA ASZ'SZEM, ÉPPEN MEGFELEL...

BÉJART: Rendben van a...

MADELEINE: Bocsánatot... DU

PARC: Megkérdeném...

MARQUISE-THERÉSE: Egy pillanat...

DE BRIE: Azt mondanám...
 CATHERINE: Megengedi...
 HERCEG: MINDENKI FELESEL! !
 BÉJART Megértem én, uram...
 MADELEINE: Csak gyorsan, annyit még...
 DU PARC: Nagyon igaza van...
 MARQUISE-THERÉSE: Ez életünkbe vág.
 DE BRIE: Mindenki fogja be...
 CATHERINE: Csakhogy megkérdezem...
 HERCEG: LEÜLNI! CSÖND!
 BÉJART Leülni! Halljátok!
 MADELEINE: Na, végre csönd legyen...
 DU PARC: Természetesen én...
 MARQUISE-THERÉSE: Ha volna rá időm...
 DE BRIE: Az észrevételem...
 CATHERINE: Nem hallja, mit beszél...
 HERCEG: MI EZ A HANGZAVAR! MINDENT ELŐNT!
 BÉJART Nem hallja, mit beszél!
 MADELEINE: Majd én beszélek, jó?
 DU PARC: Nagy ég! A nyelvetek!
 MARQUISE-THERÉSE: Befognátok talán?!
 DE BRIE: Folyton szavamba vágsz!
 CATHERINE: Időpocsékolás!
 HERCEG: EGYMÁS SZAVÁBA VÁGNAK - CSAK ZÖREJ!
 MADELEINE: URAM!
 DU PARC: URAM!
 MARQUISE-THERÉSE: URAM!
 HERCEG: ÁGYÚDÖREJ
 AZ AGYAM SZÉTLÖVIK!
 DE BRIE: URAM!
 HERCEG: NA: KUSS!!
 (Szünetet tart, hogy összeszedje magát)
 Egyenként hát -
 BÉJART Uram, a logikus
 MADELEINE: Uram, nem kell a juss
 DU PARC: Uram, szatirikus
 MARQUISE-THERÉSE: Uram, a március
 DE BRIE: Uram, gigantikus
 CATHERINE: Uram, ki cinikus
 BÉJART: Valér ma itt
 MADELEINE: Az est során...
 DU PARC: Szomorú tán...
 MARQUISE-THERÉSE: Pihennem kell...
 DE BRIE: Amit művelt...
 CATHERINE: Talán marad...
 HERCEG: EZ ÍGY LEHETETLEN VALÓBAN!
 CSÖND MÁR!!
 LOCSOGNAK ITT, MINT CSŐCSELÉ AZ UTCÁN..
 BÉJART Ha ezt hiszi...
 MADELEINE: Ki vétkezett?
 DU PARC: De csak azért...
 MARQUISE-THERÉSE: Ki az oka?
 DE BRIE: Tudom, tudom...
 CATHERINE: De jó uram...
 HERCEG: EZT HAGYJÁK ABBA' ÁR!!
 (Szünet) NA, előlről is kezdhethénk akár;
 Ki óhajt szólni?
 BÉJART ÉN!
 MADELEINE: ÉN!
 DU PARC: ÉN!
 MARQUISE-THERÉSE: ÉN!
 DE BRIE: É !
 CATHERINE: É !
 BÉJART: Már engedelmet...
 MADELEINE: Ha fenség kéri...
 DU PARC: Azt mondtam éppen...
 MARQUISE-THERÉSE: Életbe vágó...

DE BRIE: Megérezem én a...
 CATHERINE: Nem túl helyes, ha...
 HERCEG: CSÖNDET KÉRTEM ÉN! Béjart!
 Mi ez a bemutatkozás?
 Béjart és Madeleine leválnak a többiekéről, a társulat többi tagja Elomire-
 ral konfrontálódik
 BÉJART: Túl hajsoltak vagyunk. Ez semmi más.
 MADELEINE: (közéjük ugrik, teátrálisan lelkes)
 Hálánk örök!
 DU PARC: (Elomire-ral szembeszálva)
 NA, MI A MAGYARÁZAT?!
 ELOMIRE: (közönyösen) MIRE?
 HERCEG: (Béjart-ékhoz, őszintén) Miért?
 DE BRIE: (Elomire-nak)
 EZ A HELYZET: GYALÁZATI!
 BÉJART: (a hercegnek) Hogy így találkozhattunk
 MADELEINE: (ismét közbelép, némi rémülettel mondja ki)
 Óvele. MARQUISE-
 THERÉSE: (mivel Elomire továbbra is tettet, mintha sem-
 mit nem tudna)
 NE RÁNGASD MÁR A VÁLLAD!
 BÉJART: (Madeleine-re mutat)
 Ó bele
 Van esve.
 MADELEINE: (túl buzgón)
 Ki ne volna?
 HERCEG: IZGATOTT
 MINDENKI.
 BÉJART: (a Herceghez)
 Minden-...
 DU PARC: (Elomire-nak)
 HOGY TE HÍVATOD!
 EZ A HÜLYE MIT AD ELŐ ...?
 BÉJART: (folytatólag a Herceghez)
 ...-ki várja:
 ELOMIRE: KÉT CÁDIZI FIÚ PARABOLÁJA, I
 BÉJART Két cádizi fiú parabolája,
 Ezt nem lehet eléggé megcsodálni.
 ELOMIRE (a társulatnak)
 ÉN KÉRTEM MEG RÁ.
 MADELEINE: (idegesen ásít)
 Elfáradtunk.
 DE BRIE: VÁRJ! MI??!
 ELOMIRE: BENNEM BÍZZÁL.
 BÉJART (a Herceghez)
 Ez ásít, ásít, ásít!
 CATHERINE: (Elomire-nak)
 MI VAN MÁR!?
 Elomire biztatóan feltartja a karját
 MADELEINE: (a Hercegnek)
 Hajnal. És előadás? Itt?
 MARQUISE-THERÉSE: ÉS NÉZNI IS KELL? MOST?
 HERCEG: (Béjart-ékhoz)
 Korán van még!
 ELOMIRE: NEM CSAK MEGNÉZZÜK - JÁTSZUNK IS MA MÉG!
 A társulat tagjai ledöbbennek, a meglepetés elnémitja őket egy pillanatra. A Herceg, hallván Elomire bejelentését, ellép Béjart-éktól, és átmegy Elomire-hez és a társulathoz
 HERCEG: Igen! Csodás! Hallották mind?! Remek!
 Elomire, ismét megköszönhetek
 Egy ötletet. Mind... „szálljanak be” ...hát.

A társulat meglepődött fejei visszafordulnak Elomire felé

ELOMIRE: (buzgón)

Nincs erre jobb idő, mint most. Tehát
Kiprobáljuk, milyen az új csapat. (A
Hercegre utalva)
Ha új szemponttal gazdagítanak,
Amely nem az enyém,
(Meghajol a Herceg felé)
átgondolom.
Valér - belátom, NEM CSAK ártalom
LEHET - hibái értékét takarnak! A
Herceg látta - én pedig beraklak,
(Csönd. Összezsapja tenyerét) Hogy...

Du Parc-ék elfordulnak, összesűgnak; De Brie-ék némán lézengenek az
ujjongás és a győtrelem állapota között- mint a megzavart, ketreche zárt
állatok

...játsszatok...

(Hódolatteljesen a Hercegnek)
...e „remekműben”. Elyűtt
Formáinknak lökést adunk, de EGYÜTT!
„Két cádizi fiú parabolája”...

DU PARC: (megfordul, és közbevág)

Ahá.

HERCEG: Igen, Du Parc?

DU PARC: Therése mája

Gyengélkedik. A nyelve is lila.

HERCEG: Igen?

DU PARC: Bizony.

HERCEG: Hadd látom. Ez hiba.

Marquise-Therése kinyújtja a nyelvét

DU PARC: A nyelv szederjes.

HERCEG: És?

ELOMIRE: Ez az!

BÉJART GYERE!

Béjart kézen fogja Madeleine-t, és átmennek Elomire-hez. Du Parc
továbbra is a Herceghez beszél. A három következő párbeszéd szimul-
tán zajlik. Pontosan egyenlő hosszúságúra szinkronizálódottak - meg-
határozott ritmusban kell mindhárom egyszerre előadni, mint egy fűgát

DU PARC: MADELEINE: (sziszegve súgja)
Beteg lehet a gyomra vagy feje. Csöndet! Nem látod, hogy

Ha nem kezeljük, megfertőz. Ezért Csak játszik itt, miértünk! És azért
Nem tréfa ez. Megússzuk ezt a hányinger Talált!
Valért!

HERCEG: De jól van! Semmi vész!

DU PARC: ELOMIRE:
Talán! De míg bizonyosság jutunk, E tettetéssel mást nem érhet el:
Prevenciónál jobbat nem tudunk! Haladékat csak. Az kit érdekel?
Feküdni kell! Ez orvosa tanácsa! Mondjuk ki inkább véleményünk
„Két... kád vízi... ? róla!

HERCEG: BÉJART:
„...cádizi fiú parabolája...” Csak nem dumáltál már?
Te idióta?

DU PARC: ELOMIRE:
Igen. Talán jobban mutatna máskor, Na és, ha mégis? Kifogásolod
tán?

Mikor már nem tartunk egy rossz MADELEINE:
ragálytól. Igen! Ha így mindnyájunkat
kidobtál!

DORINE: (akkor lép be, mikor Du Parc azt mondja épp: „Igen. Talán!”)
LÁB!

CATHERINE: Tessék?

DORINE: LÁB!

DE BRIE: Mi van?

CATHERINE: Azt mondtad: „LÁB”?

DE BRIE: Nem. Én nem mondtam.

CATHERINE: Hát ki volt? Talán

A fülem is cseng már?

DORINE: LÁB!...

DE BRIE: Ez Dorine!

CATHERINE: Gyere!

DE BRIE: (Dorine-hoz)

Te mondtad: „LÁB”?

CATHERINE: A „láb” a rím?

DE BRIE: HALLÓ! HALLÓ! HALLÓ!

(Hangja kiemelkedik a csevegésből)

HALLÓ! HALLÓ!

DE BRIE: (összeveri a tenyerét)

FIGYELMET KÉREK!! CSÖND!! - Új forduló:

Itt áll Dorine, és annyit mond, hogy: „LÁB”!!

CATHERINE: Valóban azt...!

DU PARC: Azt mondja: „LÁB...”?

DE BRIE: CSÖNDBEN LEGYÜNK -

NAHÁT Gyere, Dorine. Vigyázz, hogy el ne ess!

Dorine lejön a lépcsőn

Egy hírt hozol, igaz? Nagyon helyes!

Dorine bólint

Mi az, kicsim?

Dorine kinyitja száját, hogy megszólaljon, de kötekedve mégsem teszi

Dorine, ne légy gyerek!

DORINE: LÁB!

DE BRIE: Láb-MI?

DU PARC: Láb-MI!?

CATHERINE: Láb. Egy láb lehet... Láb-UJJ.

DE BRIE: Vagy - HEGY!

CATHERINE: Vagy - FEJ!

DE BRIE: Talált? Na? Mi?

Dorine nemet int fejével

CATHERINE: Láb-MÉRET?

DU PARC: Láb-TARTÓ?

DE BRIE: Láb-ÍKRA?

DU PARC: Mi?

Dorine továbbra is nemet int fejével

CATHERINE: Talán a...

DU PARC: „LÁB-LÁBLÁ-BLÁ-BLÁ-BLÁB!” - Blabla?

Dorine nemet int fejével

HERCEG: (Madeleine-hez)

Megőrültek? Mi kellene? Egy zabla?

MADELEINE: Uram, Dorine pubertáson megy át,

HERCEG: Megint...!

DE BRIE: Ki érti ezt a mondatát -

A „LÁB” értelme?

MADELEINE: Azt hiszem, ezér...

VALÉR: Ki mit csinál? Olvas.
HERCEG: De ök...?!
VALÉR: (feszülten)

ELOMIRE: (kajánul)
Együtt játszunk ma, így leszünk „menők”.
VALÉR: (lassan megfordul, bizalmatlanul)
Velem?

ELOMIRE: Igen.
VALÉR: Azt nem lehet.
ELOMIRE: Miért?
VALÉR: (elkezdi begyűjteni a példányokat)
NEM! NEM! Uram, itt nem kell több személy!
Ez monodráma - mindent én csinállok...
HERCEG: Elomire-é az ötlet. n kívárok.
ELOMIRE: Ez reveláció lesz, annyi szent!
VALÉR: (őszintén lesújtva)
Máskor talán, de így ma este, nem!
Túl nagy feszültség. Ezt a mű nem állja...

Elomire megköszörüli a torkát, a példányból olvassa; Valér elveszti az önuralmát

ELOMIRE: „Két cádizi fiú parabolája.”
VALÉR: (erőszakkal kirántja a szöveget Elomire kezéből)
ADD MÁR IDE!!

Ám Elomire újra kiosztja a többi példányt

HERCEG: (kezd neki tetszeni a dolog)
Nincs több vita! Gyerünk!
Ülök, és várom, hogy mire megyünk. MADELEINE:
Lesz jelmezünk is?

VALÉR: Egy ilyen kebel?
Csípő? Derék?
HERCEG: Valér! Na, kezdje el!
VALÉR: HOGYAN?! EZEKKE?
ELOMIRE: Ön... szavalva hajt;
A helyzetet meg eljártsszuk mi majd.

A Herceg és a társulat beleegyezik. Valér kelleetlenül és tehetetlenül feladja, a Hercegre fordul

VALÉR: Uram, akkor, ha szólnom még szabad,
Elmondanám, hogy ez a szent darab
Versekbe van...
HERCEG: (a társulathoz, hogy hasson rájuk)
Rímes versekbe...
VALÉR: szedve;
Páratlan mű - senim szikrázik benne.
A pentameter könyvbe' tán csodás,
(Ezt a sort ritmizálja)
De SZINPA DON uNALmas, SZÓFO SÁS...!
Kivéve nálam. Számban lám a szó
Ide-oda - szépen mozgatható!
(Mindenkit leintve) Másokhoz nincs közöm! DE mű-
veimet (Meghajol a Herceg
felé)
Ajánlom... FELSEEE... FENNSÉÉÉ... - Műremek...
KÉT CÁDIZI FIÚ PARABOLÁJA,

A parabola: a stílusok számos variációjában előadható, a legabszurdabb magastól a legkérívőbban alacsonyig - röviden: minden elmegy. „ANYTHING GOES!!”
Valér hízeleg, dörgölődzik, fájdalmat és eksztázist mimel, csókokat dobál, miközben mint bábukat instruálja a társulat tagjait, hogy azok

a különböző szerepeket adják. Ő a „Szerző/Rendező/Színész/Kritikus” - a színpadbüvészet és mesterségbeli tudás összes manírjával dári-dózik

KÉT CÁDIZI FIÚ PARABOLÁJA
ÚGY KEZDŐDIK, HOGY EGY SRÁC: ESZMEROLTA
(Lányparókat helyez Béjart fejére, és előrevezeti)

Béjart ezt enyhén megalázottan tűri

A LEGSZEBB CSAJ, KIT LÁTOTT ALSÓ-VOLTA!
FELNŐTT URAK, HA LÁTTÁK, MEGVADULTAK.
(Odarendezi Du Parcot és De Brie-t, hogy ezt játsszák el)
A SZÉPSÉG MIND KEVÉS. HIÁBA DÜLTAK. MERT
VOLTA, HOL A TÁRSASÁG CSALÓ... (Lábujjhegyre
áll, a Herceg felé kacsint) ... (Úgy értsd: a
FRANCIÁKNÁL ám!)

ELOMIRE: Halló...!?? Ez kommentár?
VALÉR: Üzenetem csupán,

Mely párhuzamokat mutat - úgy ám,
Jelenkori honunk és a' között,
Mi egykoron Voltába költözött!
Mér' vagy feszült? Mi a konfúzió?
HERCEG: Szerintem ez egy új dimenzió.
Tovább, Valér!

VALÉR: Ahogy parancsolod:
(Lefitymálván Elomire-ra vigyorog, aztán folytatja)
KÉNYSZERBŐL VOLT E KISLÁNY ELHAGYOTT,
GROTESZK LEÁNYZÓ - DRÁGA ESZMEROLTA -,
ESÉLYT NEM AD MÁST KIS HAZÁJA, VOLTA:
MUTATVÁNYOSBÓDÉKBAN LÉPHET FEL. (Keretet
akaszt Béjart feje köré)
EGY DESZKALAPHOZ EGY TYÚKOT SZEGEL,
FOGÁVAL ENNEK TORKÁT ADDIG FOJTJA,
AMÍG TOJÁSAIT ODA NEM TOJJA!
(Béjart-t arra kényszeríti, hogy ezt csinálja)
AZTÁN TRÉFÁJA FEJLŐDIK TOVÁBB:
MEGCSATTOGTATVA BÁJOS FOGSORÁT
TOJÁSAIT EGYENKÉNT MIND KISZÍVJA,

Béjart-t rákényszeríti, hogy ezt tegye, a társulat undorral felhördül

BAROMFI VOLTÁNAK MÁR SEMMI HÍJA! Du Parc felnevet,
aztán gyorsan elszégyelli magát

KIS ESZMEROLTA DICSŐSÉGE NŐTT
HOZZÁÉRTŐ KÖZÖNSÉGÜNK ELŐTT.
CSAPATTAL JÖTTEK, NAGY TÖMEG, TUCATSZÁM,
TÖMÖTT HAJÓKON ÚSZTAK ÁT A PUSZTÁN; DE
SENKI EL NEM JÖTT OLY MESSZI TÁJRÓL: KÉT
SZÉP LEGÉNY A ZORDON HÍMÁLÁJRÓL!

És Valér kiválasztja Elomire-t és De Brie-t, akik rezignáltan előlépnek

TIP-TOP HAJÓJUK TATJÁN ÁRBOC ÁLL.
REJTÉLYESEK. ÉS EZ RÁLICITÁL
MINDENKIRE. IKERTESTVÉREK ŐK, -
A NEVÜK: ESZTEBÁN - NAGYON MENŐK!
ILYEN IKERPÁRT NEM LÁTOTT A TRÓNUS:
AZ EGYIK ZSONGLÓR,

De Brie-nek néhány zsonglőrlabdát ad át - De Brie zsonglőrködni kezd

MÁSİK FILOZÓFUS!
EGYIK KÖPENYT HORD, MÍG MÁSİK CSUHÁT;

EGYIK MAGASABB - LÁSSATOK CSUDÁT,
A MÁSIKNAK HIÁNYZIK A FÉL LÁBA,
PÁRBAJ SORÁN ELLENFELE LEVÁGTA

A társulat körbeveszi Elomire-t; Valér üvöltő sikollyal „I vágja” Elomire „lábát” - egy kis fabakancsot, amit felmutat a Hercegnek - mintegy félre

Hacsak agyad nem kurta farku fórum,
Felfoghatod. ez itten egy szimbólum: - Ki
filozófiával küzd a gáton
Igazságért - az nem marad két lábon!
De CSITT! LEKÉSÜNK! Vissza háta szóhoz: AZ
EGYIK IKRÜNK SZIMPLASÁGOT HORDOZ, A
ZSONGLŐR ÚR, KI IGAZOLT TEHETSÉG, A
HÁROM LABDÁN TÚL, HOGY LE NE ESSÉK,
NEM ÉRTETT SEMMIHEZ, HIÁBA, NA!

Béjart ügyetlenül zsonglörködik

FIVÉRE CSILLOGOTT, BIZ' A, BIZ' A...
FELHŐK FÖLÖTT OLYAN MAGASAN SZÁLL,
HOGY AZT A NÉP LENN RÉG NEM É TI MÁR!
KOMPLEX, FINOM ELMÉLETET KOVÁCSOL,

Valér egy papírtekercset csúsztat Elomire szájába, és kihúzza, át a színpadon. hogy a társulat csoportokban olvashassa az „elméleti tételeket”

AGRESSZÍV TÉTELEK KÖZÉ LELÁNCOL,
BEBIZONYÍTJA - IDE ÉRKEZIK:

CATHERINE: *(olvassa)*

OLYAN, HOGY SEMMI, NEM IS LÉTEZIK..

MARQUISE-THERÉSE: *(kuncogva)*

MERT, HOGYHA VOLNA, MÁR NEM SEMMI AZ?!

VALÉR:

ELKÉPESZTŐ. DE MEGRÁZÓN IGAZI!

Az egész társulat kuncog; Elomire és Béjart kivételével valóban elkezdik élvezni

E „SEMMI-CÁFOLAT” ÚGY MEGKEVERT,
EGÉSZ CÁDIZ...

(Főlemeli a kis fabakancsot)

... A LÁBÁNÁL... H VERT.

A társulat spontánul felnevet; élvezni kezdik a dolgot, 's ettől a ponttól ösztönösen jól játsszák szerepeiket, jó érzésük növe vő lelkesedésé fejlődik

DE VOLTA-SZERTE HÍVE NEM MARADT!

A társulat tagjai eljátsszák a következő karaktereket

SE ARISZTOKRATA, SE VADPARASZT,
SE VÉN HÜLYE, SE IFJÚ, ÚJ RAJON Ó
VISSZHANGJA VOLTA-SZERTE EGY E KONGÓ,
DE BEZZEG KELL A BÜVÉSZ ESZTEBÁN,

De Brie ügyefogyottan egy bűvészvirágcsokrot húz elő a nadrágjából

A FILOZÓFUS NÉKIK SARLATÁN;
ENNEK MŰVÉSZETÉT EZEK NEM É TIK, -
HOGY „SEMMI” NINCS- EZT ÉSSZEL FEL NEM ÉRIK.
TÚL JÓ ELMÉLET - ÍLY VACAK VILÁGNAK,
MINT VOLTA VOLT...

HERCEG:

Úgy értsd: a FRANCIÁKNAK.

ELOMIRE: *(összeszorított foggal)*

IMÁDOM ezt...

HERCEG:
VALÉR:

Psssszt! mindjárt vége van.

MÉG ELKESERITŐBB AZ, AHOGYAN
FÜRGÉN KEZÉBE VETTE ESZMEROLTA,
MIHELYT A BÜVÉSZT VOLTA FELKAROLTA,
ÉS RÉSZREHAJLÓN MÁR CSAK ŐT SZERETTE.
EZ BŰN, BIZONY, *(Béjart-ra mutat)*

MERT RÉGEN ÉSZREVETTE,

AMIT AZ ORSZÁG MEG NEM ÉRTHETETT:
HOGY A FILOZÓFUS

(Elomire-ra mutat) MILYEN REMEK. AZ
ELŐTÉLET MELLÉ BEÁLLT!

(És a társulatot Béjart-ral együtt De Brie felé fordítja)
ILYEN DISZNÓSÁGOT MIÉRT CSINÁLT? *(Egy kis májfoltot rajzol Béjart állára)* MERT VOLTÁBAN KIS
APRÓ FOLT ELÉG ELDÖNTENI AKÁRKI HELYZETÉT.

(Béjart-t Elomire felé fordítja, és megrázza) A
GONDOLATTÓL IS MEGRESZKETETT, HOGY
BÁRKIVEL IS EGYÜTT ÉLHETETT, KI ÚGY KÖVETI
MINDEN IDEÁLJÁT, HOGY KÉPES ÉRTE LEVÁGATNI
LÁBÁT! ZSENINKET HÁT ELKÜLDTE A... CSUDÁBA...
ÉS HOZZÁMENT

*(Béjart-t és De Brie-t egymás mellé nyomja egy keret-
be, és rizst szóra fejükre)*

A MÁSIKHOZ- MUCSÁBA... A KIS
BÓDÉKNAK SZÉPEN BÚCSÚT INTETT, MÁR
MESSZE JÁR - HAJÓN ŪL A TEKINTET -,

De Brie egy képzeletbeli gondolán evez

SPANYOLBA MEGY. ÚTKÖZBE:

(Vállat von, mintha azt mondaná: „ki tudja, miért?”)

MÁTRA, TÁTRA,

CÁDIZBAN MEG KIKÖT, MINT... KLEOPÁTRA.

*(Int a Hercegnek, hogy együtt ünnepeljék e bölcs
rímet)*

DE BRIE:

„RUFT LAUT MEIN HERZ!”

CATHERINE:

BRAVA!

MARQUISE-THERÉSE:

EZT JÓL CSINÁLTAI!

VALÉR:

DE... HOVÁ LETT A FILOZÓFUS ÁLMA?

Ezen a ponton világossá válik az összhang Valér és a társulat között; Valér odébb löki Elomire-t, magára osztva így a „filozófus” szerepét a drámai fináléra, mintha Elomire feltehetően nem volna képes meg-birkózni vele

MADELEINE: IRTÓZATOS KIMŰLÁS ÉRTE BE!

DU PARC: AZ ÉHSÉGTŐL KIUGROTT KÉT SZEME,

*Valér „kiugraszt” két zselés „szemet”, a falhoz vágja őket, odaragad-
nak; aztán tragikusan kóvályog a színpadon*

MIT KÉT ROHADT KIS FÜRJÉRT ELCSERÉLT,

CATHERINE: VAKON, NYOMORBAN, BÉNÁN MENDEGÉLT,

DE BRIE: KIS VOLTÁBÓL A NAGY VOLTÁBA - DE

DU PARC: NAGY VOLTÁBÓL A KIS VOLTÁBA - LE

MADELEINE: KERESVE EGYRE

CATHERINE: BÁRKIT HOL TALÁL,

MADELEINE: AKI AZ Ő SZINTJÉN FILOZOFÁL,

INTELLIGENSEN MÉLYSÉGÉBE LÁT!

MARQUISE-THERÉSE: A SEMMI MÉGIS LÉTEZIK TEHÁT!

MIKOR ELÉRTE VÉGÜL A HALÁL,

HULLÁJÁN KÍVŪL NAGY SEMMIT TALÁL:

MADELEINE: A FLASTROMOK A KÉT SZEME HELYÉN.

NA MEG

VALÉR: (Figyelj! Szimbólum jön megén!)
MADELEINE: FALÁB? FALÁB!
VALÉR: HALLJÁTOK?! A falába?
DE BRIE: A LÁBA, MINT...
CATHERINE: ...IGAZSÁG!
VALÉR: JÓ!
DE BRIE: HIÁBA!
EZ EL NEM VESZHET, MINT A HIT, SZILÁRD -
DU PARC: EZ RENDÜLETLEN,
MARQUISE-THERÉSE: MINDEN
CATHERINE: BAJT KIÁLLT,
DE BRIE: EGY CÉL, AMELY OLY RITKA MÁR MANAPSÁG:
DU PARC: ÖRÖK, CSODÁS
MADELEINE: ÉS TŰZÁLLÓ
MIND: IGAZSÁG!!

A társulat spontán tapsban tör ki. Meglepődött öröm, és kölcsönös csodálata a többiek alakítása láttán. A Herceg szenttelen marad, egyszerűen figyel

VALÉR: (szégyenlősen eltakarja arcát a taps alatt)
De kedvesek! Ó, jaj, de kedvesek!
De meghatóan bájos gyermekek!
Ti érdemeltek dörgő tapsokat,
Nem én! Tapsoljátok magatokat!
Tehetségű - lélegzetem eláll - A szerző végre meghallhatta: áll
A színdarabja. Nem hallotta még, -
Felszárnyal a szó, és ez épp elég!
Varázslatos életre kelt szöveg...
DE BRIE: Színészetünk törekény, szép üveg, -
Nehéz ezt magyarázni, mégis: én A karakterformálásom terén
A figurának BELSEJÉBE bújva
Azt vizsgálom, hogy merre tart az útja...

De Brie tovább fecsegni, de Marquise-Therése eléje lép

MARQUISE-THERÉSE: Ez marhaság. Kívülről kell beásni:
A jelmezt fölveszem, és máris látni Lehet
az alak teljes jellemét...

Marquise-Therése csatlakozik De Brie-hez a fecsegésben, amikor Du Parc lép eléjük

DU PARC: Művészetem a szavak lényegét... A
figura az EN MAGAM vagyok!
A csirke is - a darabban csipog -
ÉN VOLTAM akkor - a tyúk ÉN VAGYOK...!

Du Parc is csatlakozik a fecsegéshez, Catherine előlép

CATHERINE: Időzítésen múlik. Tudni kell,
Mikor nézz át, melyik sort dobjad el;
E képességet csak GYAKORLAT adja...

Catherine is csatlakozik a fecsegéshez, Madeleine előlép

MADELEINE: Én nem merengek, nyávogok makogva, Ha
van szöveg, én mondom, és az ott van.

A Herceg hirtelen szólásra emelkedik; hideg, elemző, barátságtalan:
vajon rendkívül szigorúan és komolyan ítéli meg a művet, melyet
csodál, vagy annyira megsértődött, hogy Valér fejét készül levágni?

HERCEG: Darabját most így, újra látva, jobban
Megértettem, hogy mit mond, azt hiszem,

Eddig nem láttam: Volta mit üzen, -
Hogy Volta - hol honol a gonoszság,
Nem hittem volna: Franciaország...
VALÉR: (óvatos, megpróbálja a feszült helyzetet a javára fordítani)
Jól gondolod, uram!

HERCEG: ... Vagyis hazája! „Két cádizi fiú
parabolája” -
Saját honát ekképp stilizálja,
A társadalmat is kritizálja!

VALÉR: Én nem hinném - nem voltambicióm!!

HERCEG: Ártalmas, káros ez. Úgy van... bizony... Talán elvette
élet kinn a tér

De valójában mit mond itt - Valér?
(Anélkül, hogy bármit bemagyaráznék.)
A kultúrában Voltánál e tájék
Nem jobb. De sőt: a középszert imádjuk, A
kiugrót meg szépen agyonvágjuk! VALÉR:
(valóban izzadni kezd)
Úgy van, szomorú helyzet ez, uram!
HERCEG: Bátorak büntetve; bűn díjazva van;
Korunk a pitiket karolja fel,

A társulat tagjai legezni kezdik magukat, és zavartnak tűnnek, nem biztosak abban, merre dől el a dolog. „Mi csak színészek vagyunk”
pozitúrát vesznek fel. A Herceg lassan, higgadtan beszél

Újat keresni senki mégse mer,
Morál, bölcsesség, izlés veszte van, - A
jó a rossztól el nem vált? - Ugyan!??
S ha bárki látja - mondjuk, Eszmerolta -,
Legyen bár itt vagy ott hazája: Volta,
Fontolgtatások nélkül adja el Lelkét,
mihelyt lehetőségre lel! (Valér fülébe,
majdnem súgva) Hiú hülyék irányítják
világunk!

Valér lemerevedve, pánikban

Ezt mondja ön - és jó lesz ám vigyáznunk!
Az okosakra is lesújt a vád, Kik túrik itt
disznóságok hadát Saját jólétükért - mint
Eszmerolta! Nemcsak hazánk, egész
világunk: Volta!

VALÉR: (pánikban)

E mondatot, ha újra kérhetem!
Ez ám a ritka, nagy műértelem!
(Szemét becsukja, mintha a dallamát akarná megjegyezni)
Csak egyszer még!...

HERCEG: (baljósan)

„Nemcsak hazánk...”

VALÉR: (bekapcsolódik, hogy ő fejezze be)

HADD ÉN!

(Lassan, izlelve mondja)
„...egész világunk Volta!”
(Újra levegő után kapkod)

Ez kemény!

Ó, jó uram, ha nem születesz e rangra,
Az írók közt kiragognál a napra, -
Világhírű kritikus - az lehetnél!
(Kabátjából papírlapot húz elő)
Leírom. Jobbat nem találok ennél.
Vagyis - nagy ég! - ez ám telitalálat!
A számból is kicsordítá a nyálat! (Tollat hegyez)
Hogy volt, kritikus úr? „Hazánk nem Volta...”

HERCEG: (nagyon vészjóslóan)

„Nemcsak hazánk, egész világunk: Volta...”

A társulat tagjai elhúzódnak, félve, alázatosan. Valér nyel egyet, majd leírja a Herceg szavait, ki is mondja, idegesen, éppolyan vészjósó hangon, mint ő tette

VALÉR: „Nemcsak hazánk, egész világunk: Volta...” (A papírt távol tartja magától, és zengő hangon olvassa)
„NEMCSAK HAZÁNK, EGÉSZ VILÁGUNK: VOLTA!”
(Elejti a tollat és a papírt, nehezen ni el, és kétségbeesetten beszélni kezd) Kritikusként befuccsolok, igen! Aki kreatív, gyakran épp ilyen. Nem 'tom miért, de gyakran így van ez, Saját munkánkról szólva pláne. Ez Olyan, mint... (Eltakarja szemét) minta fényes napba nézni...
De Hercegem már elkezdett beszélni Saját impresszióit felkínálta, Az egyensúly okán ezért talán, ha A szerző szólhat, úgy elmondanám, E kis mesében ő... én mit talál...
– Uram, helyesen rámutattál arra: Sekély kultúránk mint veti a partra Az értéket, mely csak tátoghat ott. A személtádák úsznak, boldogok. Középszer győzi le az igazságot,
– Ez ellen küzdünk! - Am talán nem látszott Az alapelv. Kerüljön bármibe: A tehetség küzd. Kell küzdenie! A tökéfjű elit olykor leránthat, Újításod hiába jó, csak árthat: Az utcán koldulsz, mégis, azt hiszem, A tökély olykor fájdalom, igen! A Nagysághoz göröngyös út vezet! Ha koldulnod kell, koldulj - élvezet! Szegény király legyél, ne gaz varanøy, Falábad van - seba! Csak az marad', Mi voltál: hős! A hős szenved, kiáll, Es tűr. A széllal szemben... imponál Integritását őrzi minden áron, - Ez nálam így megy, bár nehéz. Belátom. (Szünet) Nos ennyi hát darabom olvasatja... (A társulatra néz, segítségért)
De másokét is boldogan fogadja...
ELOMIRE: (eddig a falnak támaszkodott, most előlép, halkan, de nagy tekintéllyel)
URAM, bár szemtelenség, jól tudom Ha maradunk, - (Valérta mutat) Ő MENJEN e! Unom.
BÉJART (megpróbálja Elomire ultimátumát megelőzni)
URAM!
ELOMIRE: A társulat velem van.
HERCEG: (leinti Béjart-t) Hagyja!
ELOMIRE: ... Béjart attól fél: nyíltságom ronthatja Az esélyt megmaradásunkra itt; n azt hiszem, hogy nézete avitt, Mert téves az elképzelés: magad Igenis túrsz ellentmondásokat. Nem száműzöd az oppozíciót,
Felméred, mit mond ellent az, ki szólt. A cifrázatlan IGAZSÁG a célod!
Nem mernek szólni. - Lehet, hogy 'élt jog, De szólok én helyettük is - igen! Mert el kell mondanunk, én azt hisz m, Hogy az a mű, mit láttunk, úgy, ahogy Van, mindenestül rossz, silány. Gagygog, Dagályos, sért. Obszcén úton halad

Ez az izé - mondjuk, hogy szindarab: „Két cádizi fiú parabolája”
Nem a színházművészetünk csodája, Hanem ártalmas fércmű, ócska hakni, Melyet nem kéne mutogatni hagyni...
A tehetségnek még nyoma sincs benne...
Részben pozitív kritikája engem...

VALÉR:

A társulat néhány tagja idegesen felnevet

Egyáltalán...
ELOMIRE: Azt mondja majd: sajátos A kompozícióban verse páros: De ki hallott ilyen rossz technikát: Hogy Volta/Eszmerolta

VALÉR:

Mágiát...

ELOMIRE:

Vagy: Kleeee-opátra/Mátra-Tátra! -- Süsd meg!
A jó versekben a rímek nem ütnek, A lelemény olyankor él, ha leplez! De itta rím a forma. S mindent megtesz, Hogy tartalomná változzék a semmi. Metaforája lufballon. Csak ennyi. Egy önmagát gombhoz varró kabát...

VALÉR: (Elomire kabátujját ráncigálva, megpróbálja elhallgattatni)

Eláruod mesterségünk! Nahát!

ELOMIRE:

De legborzasztóbb allegóriája! A vulgáris történet ránk okádja. Illusztratív kis tétele szerint A franciáknak helyzete, amint Láthattuk: oly ócskán alávaló: Már semmi érték - csak középszer! Óh!

VALÉR: Igen, ez éppen így van! Kulturánkból A kiváló kiirtódott magától.

A jó dolgok sem jők immár!

(Saját mondata lenyűgözi)

Na jó, -

(Azért e mondatom most marha jó!)

Kis hahota

ELOMIRE:

Hallották ezt!? Ez fő ellenvetésem! Olcsó immár művészetünk egészen, Leszól itt mindent. - Rendben - ő utálja. De most jön műve fő iróniája:
Éppoly vacak, mint mind. amit leszól! E jelenség büzlik - közben szagol.
A legnagyobb veszély az nemzetünkre, Hogy ő maga a hanyatlásunk tükre!
Halálosabb folyamat - mit takar: Művészek nyelvét használván akar Ellepni mindent, mit még el nem ér, De közben sejt, hogy maga mit ér: - Középszerről beszél, de ez csak álca, - A középszer maga. A műve tálcá. Magát kínálja rajta. Nagy veszély, Ha a hülyék kormányoznak. De mély, Mélységesebb verembe kerülünk, Ha a hülyék azon sírnak velünk: A hanyatlás vesz bennünket körül, - (Valérta mutat) Miközben ők okozták épp. Ürül A nyelv, a szó. Es ez mindent devalvál. Ismétli egyre ezt, amíg benyaltál Mindent te is, mit elhitetni vágyott: Olyan szar minden, mint ő. Tessék - látoood? Kiválóság, bölcsesség nincs ma már, Se becsület, se hit - így prédikál. Valódi nincs már - minden másolat,

És erre lassan nincs is cáfolat, -
Mert minden szó, mit gátlás nélkül használ,
Használhatatlanná vált tőle. Aztán Hülyék
által, ha kiherélve nyelvünk, A fecsegésből
már eleget nyeltünk, Jöhet a fő -
interpretáció!! -
Mindennél fontosabb e dáridó, -
Meggyőződése fügefalevél,
Mi eltakarja ott, ahol beszél.
Kis műve kultúránkról szól. Szerinte
Hanyatlík egyre. Igen. Közbe' szinte
Ezerszer fontosabb az analízis, Mint
műve volt. E duma-paralízis Mindent
lebénít. - Nem számít a mű, Csak az:
hogyan rájja meg a sok tetű. Jó
művészet, jó tett - nem érdekes! Az
analizáló az énekes!
A tény nem számít, csak hogy mit dalol A
fő-elemző birkanyáj-akol.
Mindent legázol, eszik ülve, állva: A
becsületes szó meg felcsinálva.
Mit állítunk, s miért - nem érdekes, - Ki
hogyan fogadja - ezzel érdemes
Már foglalkozni csak. „A művem versben”
Blöfföl Valér úr - mintha ettől egyben A
bölcesség beléje volna dugva. A forma
mintha segíteni tudna A semmi teljes
gondolathányán, Csak mondja, mondja.
Végtelen dumáján Szárnyai, repül. Nos rajta
hát, tegye, Csak ne kelljen foglalkozunk
ve...

DORINE: LEE!

BÉJART: Csöndet, Dorine!

ELOMIRE: Darabjától irtózom. Nos
hát, Valér, ha a világunk ódon Hülyék
vezérlik, minden körbe' rothad, - Nem épp
te vagy hülye a darabodban?

VALÉR: *(felemelkedik)*
Ez kérdés volna? ISTENKÉM, de hosszú!!

A társulat néhány tagja idegesen felnevet

Nos, drágaságom válaszem nem bosszú:
NNEEEEEEM!!
*(Most a társulatnak játszik, megpróbálja oldani a fe-
szültséget)*

Nem. Nem ám! Igazad van. Hiszem,
Rémes vagyok. A legrosszabb. Mi?? Nem??!
Minden vagyok, mit mondtál s mondható!
ÁTOK REÁM!

HERCEG: *(néma dühvel, alig hallhatóan)*

Csönd.

VALÉR: ÁTOK! ÁTOK! Ó!!

Kibújnék önmagamból!! Én, Te, Ő...

HERCEG: Azt mondtam: CSÖNDET!
(Lehengerli Valért) TE HÜLYE, FOGD BE MÁR!

Valér visszahőköl

EZ ÉRTHETŐ?

Elomire megszólalna, de a Herceg ugyanolyan dühvel fordul hozzá

ELOMIRE: Uram...

HERCEG: MAGA IS! Hogy még leckéztetni mer!
Pártatlanságom kétli? Mit kever?
Mitől félsz? Tán, hogy nem vagyok műértő?

Kioktató litániája sértő!
(Halálosan) Soha - SOHA - ne szóljon így velem!
(Enyhén megváltozik a kedve) Az igazságot hallom
én. Legyen Nyugodt. A támogatásom míg bírta,
Előadásaiban egyre nyírta
Az udvarom - hol érte. Rendbe' van. n magam
láttam mindezt jól ugyan, De *egyétértek*: oly
túlsúlyba lendült Ez indulat, hogy ettől egyre
gyengült! De mindezt másra kenni mégse FAIR.
Az ellenszer, mit itt nyújthat Valére, Csak boldog
jókedv. - Képessége ennyi. „Nyelv és igazság!” -
Nem kell messze menni!
Ami igaz, amiért ön nem állja,
Hogy: „ELOMIRE-NAK IS LEHET” hibája.
(A társulatra utal)
Hogy: „tönkretenné” - társait. - NEM KORREKT!
Az üzenetet élveztem. De por lett
Önnek. Pedig csak izgatóbbá tette, -
(Ismét a társulatra mutat)
A társulat ovációval vette.
*(Valérhez fordul, a víta lezárva, az üzletet megkötöt-
ték)*

Monsieur Valére, meghívjuk önt tehát,
Tehetségét érlelje itt tovább.

VALÉR: Ki, én!? Hogy Elomire-ral osszam azt!?

Az lehetetlen. Nagy büdös ló...
(Egészen kis szünet) Azt Hiszem,
ha ehhez így ragaszkodol,
Megalázó ugyan, de hát ahol
A szeretet az úr, ott kell alázat, Hol
írjam hát alá? n ezt a házat

Imádtam mindig is! - Itt maradok!
Barátaim, már szóhoz sem jutok...

ELOMIRE: Ez volna bár igaz! Na jó, de mindegy! Uram,
szólnom kell - ismételnem mintegy: Ha
maradunk - ő menjen el - igen.

Nem vicceltem. Nincs kedvem - azt hiszem.
(halálosan komoly, sőt háborús hangvétellel)
Sehova nem megy ő. - Nos - rendbe' van? Ha
menni kell - ön elmehet. Ez van. *(A társulatra
mutat)*

A társulat - ha úgy gondolja, önnel
Csomagolhat - követheti örömmel. Bár azt
hiszem, ha így is alakul, Nem akad sok, ki
önnel megvadul! De szomorú e negatív
viszony Mindenkihez, ki - más, mint ön. -
Bizony. Veszélybe hozza helyzetét - a
többit! S mindezt miért is? Önmagának
gördít Áthághatatlan sziklából falat. Ki
hülye hát? Ki nem megy - ittmarad?
*(A kérdés a levegőben marad. Szünet. A társulathoz
fordul)*

Kik Elomire úrral kívánnak menni, Köszönöm
hát, hogy mindnyájunknak ennyi Nagy
élményt adtak eddig. Sok sikert; A
maradóknak itta télkert, -
Kérném tehát, akik hiszik: Valérral,
Aki az együttműködésért él-hal,
Öröm lesz együtt játszani - jöjjenek
Pár dolgot megbeszélni még. - Megyek!

A Herceg és a szolgák ki. Szünet. Elomire a társulathoz fordul

ELOMIRE: Azt hittem... Azt reméltem... Hogy megérti.

Nem ezt akar... Nem volt szándékom ... Mért is ...?
Nem volt más választásom... Értitek? Azt kérni
most...

(Elakad, dadog. Egy pillanatra elcsöndesedik.

Erőt vesznek rajta az érzelmek)

...nehéz nekem... Minek...

(Szünet. Kissé összeszedi magát)

Azt kérni most... cseréljük vissza, m t

Már végre elfelejthettünk, amit... Az

életünk nem...

*(Megrendül. Megdöbben az első alkalom, amikor
képtelen beszélni)*

...itt... A SZÓ... kevés.

(Rövid szünet. Ismét megtalálja a szavakat)

Lehet, fájdalmas ez az ébredés, De

tudjátok: bizalmunk kölcsönös, Es minden

bajban óv az örökös Gondok között a hit.

(Ismét elakad)

Es óvni FOG!

A többi néma csönd. - Na - szavalok .

(Megfordul, a kabátjéért indul) Menjünk

tehát... Nincs mit hozzátenni.

DE BRIE: *(előlép)*

Bocsáss meg, Elomire... Nekünk menni...

(Krárog, Valérra utal, szégyenlősen) Nem

olyan rossz...

Elomire szembefordul De Brie-vel, aki több meggyőződéssel mondja

A darab... én szerettem...

ELOMIRE: *(lágyan - messziről)*

Ne hazudj.

DE BRIE:

Sajnos így van. Mit tehettem...?

ELOMIRE: *(lágyan, elrévedően)*

Ez nem lehet igaz...

CATHERINE:

Ne légy levert!

Nem olyan borzasztó. Csak megkevert. VALÉR:

(kemény éllel)

E hízegő szavak... Nos, gyermekem...

ELOMIRE: *(előbukkan a távolságtartó állapotból)*

Nagy ég, ez nem történhet meg veled .

Du Parc!...

DU PARC: *(őszintén)*

Igazat szolt kis Catherine -m.

ELOMIRE: Teréz...?

MARQUISE-THERÉSE: Szerintem is.

VALÉR: *(halkan - élvezi ezt)* ..... Szeretsz?" ... Igen?!

ELOMIRE: Tényleg meggyőzött hát e barmok barma?

MADELEINE: Darabja előbb... - nem csak eszme tartja.

ELOMIRE: *(megütődik. Ez bevágott)*

Hogy Mi?

MARQUISE-THERÉSE A tiednél ez vidámabb!

CATHERINE: Miközben évek óta egyre „bátrabb”, A

közönségnek egy műved se kell!

DE BRIE: Ha ismét vándorolnánk, énnekem

Meggyőződésem: e darabnak bája,

A gegparádé, főhősünk ruhája...

MARQUISE-THERÉSE: *(burkolt elkeseredéssel, mintha Elomire elvesz-*

tette volna munkáiban a színpadérezékét, és túl didak-

tikussá vált volna, érzéketlenné a társulatszükségletei

iránt)

Sikert aratna. Amit MŰVEIDDEL Már

jó ideje nem tudunk. De mikkel.

(Mintha Elomire valamelyik darabjából idézne)

A választékos nyelv dimenziói,

Az etikai lét új stációi

S a többi. Untat. nem mulattató...

DU PARC: Az arroganciád oly átható,

Neked semmit nem ér a nagy siker...

ELOMIRE: *(mélyen összezavarva, megingatva)*

Ti erre vágytok?

DU PARC:

Hát...

MIND: *(gyengéden, de határozottan)*

Naná. Igen.

VALÉR: *(ismét csöndesen, oldalt, félre)*

A végén még beképzelt is leszek.

ELOMIRE *(megdöbbenve)*

Felfogtátok, mivel kell élnetek?

Hogy mit jelent e választás, a kín?

Nem érti senki?

DORINE: *(nagyon halkan, alig hallhatóan)*

n igen.

ELOMIRE: *(odafordul, csodálkozik, mintha álmodna)*

Dorine.

BÉJART *(a színpad túloldaláról, kétértelműen, ami lehet fatalizmus*

vagy rosszallás is)

Meg én is.

ELOMIRE: *(odamegy hozzá)*

Akkor hát segíts, Béjart!

Barátom, tarts velem...

BÉJART

Az messze már -

Túl messze mentél.

ELOMIRE:

Én?

BÉJART.

Igen. Hiszen

Van út, mely nem deviáns.

ELOMIRE: *(visszafogottan)*

Nem hiszem.

BÉJART: *(átmegy az ajtóhoz, nem néz Elomire-ra)*

Akkor majd úgy csinálunk, mintha volna.

ELOMIRE

Te sem hiszed.

*Béjart összegyűjti a társulatot, igyekszik nem tudomást venni Elomireről;
kinyitja az ajtót*

BÉJART

Gyerünk,

ELOMIRE:

TE SEM. -- HA HOLNAP...

BÉJART *(Elomire-ra néz; tisztán)*

Muszáj.

(Szünet. A társulathoz)

A Herceg vár. A bizalom...

ELOMIRE-. *(a társulathoz fordul; utoljára, könyörgően)*

Ne még, -

*De a társulat kimegy az ajtón, melyet Béjart tart nyitva előttük. Eltelik
egy pillanat*

- Ne...

Szünet

BÉJART

Maradj.

Szünet

ELOMIRE:

Nem tudok.

Szünet

BÉJART

Tudom.

*Béjart búcsúra emeli kezét Elomire felé - kimegy. Elomire átmegy a
becsukott ajtóhoz, nekidől. Szünet. A színpad túloldalán Valér beszélni
kezd, némi valódi fenyegetéssel hangjában, először a közönséghez,
aztán Elomire-hez*

VALÉR: NA! Megbukott a bankett, mit tegyünk?!
Mind ... *eltűnt*. ... Ejha. Mitévők legyünk?!
Nagy kár! Igen. Én élveztem, *nagyon!* És
mind *imádtak*. Drágák, mondhatom!! Csak
Elomire rühell. Ez persze fáj - Mert *érte*
játszott, *érte* szólt e száj! A fényes napra
fátyolt von - belátom. (*Elomire-hez*)
Elomire, ó, mért nem szeretsz - barátom,
Csodás lehetne veled a csapat!
De látod, immár álom - az marad,
És nincs más hátra, hát: „jó éjszakát!”
(*Összeszedi magát*) Találkozásunk boldog mámorát
Köszönöm szépen. Szép volt! Így igaz. Örvendtem.
Tényleg. Ez legyen vigasz. (*Elindul kifelé*) Ilyen
kaját ugyan ki is feled?! (*Kimegy, kisvártatva*
visszadugja a fejét a szobába) ... Es főleg az a
RÉMES JÓ ecet...

*Elomire összerendez. Valér kimegy. Elomire felveszi a kabátját, a színház
lassan elsötétedik, amíg csak egy fénykör marad rajta*

ELOMIRE: (záróbeszédét halkán, magának mondja)
Most útra kelve ismét, nem tudom,
Vajon akárhol bizton álltam-e.
Mi jöhet szembe, merre folytatom, -
A mennyországom volt e hely? Na - ne.

Talán van út, mely nem radikális,
Melyen haladhat eszme, idea? Az
ellenállásom protestál máris: A
függetlenség nem tűr alkukat!

*Elomire fölemeli a fejét, Dorine-t keresi, aki nem hagyta el a színpadot -
az árnyékban áll, és figyel*

A veszély minden nappal egyre nő:
Az undorító alkalmazkodás,

A hülyékből az állat lép elő:
Hülye vigyorral hullagödöröt ás!

Hangmoraj és nevetés hallatszik a másik teremből

Ha ÉLETÜNK nem túlélés csupán,
Egyetlen célja mindig az marad:
Örködnünk kell tisztességünk szaván,
Miközben a hülyék hada harap!

Utamon örömmel megyek tovább!
Még akkor is, ha az öröm a tét,
Minősít választása legalább, - Mert
harcra hív az örökös sötét!

*Nevetés tör föl kintről. Dorine lassan átmegy Elomire-hez, a holmiját
hozza*

Nagy hátránnyal bátran ellenállsz,
Mert a' hülyéké mindig az előny:
A hahotájuk szárnyán messze szállsz,
Kegyetlen tréfa - mint egy vasredőny;

Ereje csak kongó gúnyból ered. -
Porig alázott régi ideák
Újjászületve harcolnak veled, -
Ha újra útra kelsz, tovább, tovább!

*Nevetés és zaj kintről. Elomire átveszi a bördöndjét Dorine-től. Kimegy. A
másik teremből Valér hangja bömböl*

VALÉR: (kívül)

AZ ÖNKRITIKÁM TÚL NAGY VOLNA? - JAJ,
TÖBB EZREN MONDTÁK: EZ VELEM A BAJ!

*A hangokat elmossa a zene. Dorine egyedül, csókot dob Elomire után;
szemében könnyek, szembefordul a közönséggel, csönd - függöny*

VÉGE A SZÍNDARABNAK

